

Jaarverslag en jaarrekening 2008

Jaarverslag 2008

ISD Midden-Langstraat

INHOUDSOPGAVE

Woord vooraf	3
1. Conclusies	4
1.2 Inkomensondersteuning	4
1.3 Hoogwaardig handhaven.....	4
1.4 Financiën / bedrijfsvoering.....	4
2. De iSD en zijn omgeving	5
2.1 De organisatie	5
2.2 De keten	5
2.3 De arbeidsmarkt	6
2.4 De klanten	7
2.5 Klantenparticipatie	9
3. Arbeidstoeliding	10
3.1 Brede beleidsaanpak	10
3.2 Arbeidstoeliding en participatie	11
3.3 Projecten	13
3.4 Overige ontwikkelingen.....	16
3.5 Voormalig Wiw- en ID-banen.....	17
3.6 Financiën	18
4. Inkomensondersteuning	19
4.1 WWB, IOAW, IOAZ en BBZ.....	19
4.2 Bestandsontwikkeling	19
4.3 De besluiten.....	21
4.4 Uitgaven WWB algemene bijstand	21
4.5 Uitgaven IOAW, IOAZ en BBZ.....	22
4.6 Aanvullende inkomensondersteuning	22
4.7 Handhaving	24
4.8 Terugvordering en debiteuren	26
4.8 Bezwaar en beroep.....	27
4.9 Klachten.....	27
5. Dienstverlening van en voor derden	28
5.1 Dienstverlening door gemeenten	28
5.2 Dienstverlening door WML	28
5.3 Dienstverlening voor gemeenten	28
6. Weerstandsvermogen	30
7. Bijlagen	32
1. Overzicht Trajecten en uitvoerders	32
2. Verklarende woordenlijst/afkortingen.....	34

WOORD VOORAF

Hierbij bied ik u het jaarverslag 2008 aan, waarmee het bestuur van de iSD verantwoording aflegt over de uitvoering van de Wet werk en bijstand.

In september 2007 heeft het kabinet met de VNG prestatie-afspraken gemaakt over een afname van het aantal personen met een bijstandsuitkering met 25% over de periode 2007 tot en met 2010. Voor 2008 betekende dit een afname van 8%. In dit verslag kunt u lezen dat wij deze doelstelling ruimschoots hebben behaald. Het werkbudget is daarvoor optimaal ingezet.

In dit verslag kunt u verder lezen dat de iSD in 2008 belangrijke stappen gezet heeft op weg naar een meer resultaat- en klantgerichte dienstverlening met daarbij aandacht voor ontwikkelingen zoals regionaal arbeidsmarktbeleid, ketensamenwerking en participatie.

Ik beveel u dit verslag van harte ter lezing aan.

Mr. U Santi
voorzitter bestuur iSD Midden-Langstraat

1. CONCLUSIES

De ISD Midden-Langstraat is actief op het terrein van werk en inkomen, zorgt voor het verkrijgen van een zelfstandige bestaansvoorziening van zijn klanten en activeert klanten tot maatschappelijke participatie. Daarnaast zorgt de dienst voor een rechtmatige, klantgerichte en efficiënte uitvoering van de Wet werk en bijstand en aanverwante wetten en regelingen. Kerntaken zijn arbeidstoeleiding, inkomensondersteuning en handhaving. Over deze kerntaken leest u meer in de hoofdstukken 3 tot en met 5. De belangrijkste conclusies uit die hoofdstukken hebben wij hieronder vermeld.

1.1 Arbeidstoeleiding en activering

- Van onze klanten hebben 173 personen een zodanige dienstbetrekking gekregen, dat zij niet langer een uitkering nodig hebben.
- Het werkbudget is volledig benut o.a. door intensievere inzet op detacheringen. Reserves zijn daarnaast ingezet o.a. om eerdere wsw-plaatsingen mogelijk te maken.
- Het percentage ontheffingen van de arbeidsvoorwaarden is fors verlaagd.
- De ketensamenwerking heeft in de vorm van een proeftuin meer vorm gekregen.
- In 2008 heeft het wijkgericht werken meer vorm gekregen door de start van twee activerings- en dienstencentra.
(zie hoofdstuk 3)

1.2 Inkomensondersteuning

- De bestandsreductie van 8% op basis van het bestuurlijk akkoord tussen kabinet en VNG is met een afname van 15% onder WWB-ers jonger dan 65 jaar ruimschoots gerealiseerd.
- Er is een overschot gerealiseerd op het I-budget.
- Nieuwe uitkeringsaanvragen worden in 92% van de gevallen binnen de gestelde norm van 4 weken afgewikkeld
- Bijstandsverlening aan 65-plussers is overgeheveld naar de SVB, waarmee een klantgerichtere dienstverlening aan deze categorie is gerealiseerd. Daarnaast is hierdoor een bijdrage geleverd is aan het terugdringen van het niet gebruik van de algemene bijstand onder deze categorie.
(zie hoofdstuk 4)

1.3 Hoogwaardig handhaven

- Het RCF heeft onderzocht is of hoogwaardige handhaving of liever gezegd dienstverlenend handhaven voldoende geborgd is. Dit leidt in 2009 tot het actualiseren van het handhavingsbeleidsplan.
(zie hoofdstuk 4)

1.4 Financiën / bedrijfsvoering

- De apparaatskosten zijn binnen het budget gebleven.
- Er is een positief resultaat op het I-deel.
- Het maximale reserve I-deel is met € 868.914 overschreden wat mogelijkheden geeft voor aanvullend beleid.
- Er is voldaan aan de eisen met betrekking tot de rechtmatigheid.
- Een nieuwe vorm van klantmanagement is voorbereid en gaat in 2009 van start.
- De samenwerking met de ketenpartners is onder aansturing van een BVG managementteam verder geïntensiveerd met het oog op een toekomstige integrale dienstverlening.
(zie hoofdstuk 2 en 4)

2. DE ISD EN ZIJN OMGEVING

De ISD Midden-Langstraat is een Openbaar Lichaam. Taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van het bestuur zijn vastgelegd in de verordening 'Gemeenschappelijke regeling ISD Midden-Langstraat'. De missie is in deze regeling als volgt verwoord: 'De dienst zorgt voor het verkrijgen van een zelfstandige bestaansvoorziening van zijn klanten en activeert klanten tot maatschappelijke participatie. Daarnaast zorgt de dienst voor een rechtmatige, klantgerichte en efficiënte uitvoering van de Wet werk en bijstand en daaraan gerelateerde wetten en regelingen.'

De deelnemende gemeenten stellen de ISD budgetten beschikbaar ter bekostiging van de uitkeringen (I-deel), de re-integratie- en activeringsinspanningen (W-deel), de uitgaven bijzondere bijstand en de apparaatskosten. Hiermee is de betrokkenheid van de gemeenten bij de bedrijfsvoering van de ISD verankerd. De besteding van de budgetten wordt naar het Rijk verantwoord via de gemeentelijke jaarrekening en de jaarrekening van de ISD.

2.1 De organisatie

Het dagelijks bestuur van de ISD wordt gevormd door de portefeuillehouders van de aangesloten gemeenten. Het algemeen bestuur bestaat naast de leden van het dagelijks bestuur uit 2 raadsleden vanuit elke gemeente. De directeur van de ISD fungeert als ambtelijk secretaris van het bestuur. In 2008 is de bestuurscommissie gewijzigd. De heer U. Santi nam het voorzitterschap over van het aftredende bestuurslid de heer P. van Dongen. Verder heeft mevrouw C. de Bruijn de plaats van de heer P. van Meeuwen als lid van het AB overgenomen. Laatstgenoemde blijft als plaatsvervangend lid actief.

Na een eerdere evaluatie van de bedrijfsvoering over de jaren 2004 tot en met 2007 is in 2008 gestart met de voorbereidingen van een organisatieaanpassing. Uitgangspunt was het verder professionaliseren van het klantmanagement, afgestemd op de toekomstige behoeften van deze tijd en rekening houdende met de bewegingen in onze omgeving, zoals het fusieproces tussen CWI en het UWV en de ontwikkeling van een integrale dienstverlening binnen de keten van werk en inkomen.

De keuze is gemaakt om het klantmanagement op te splitsen in twee functies. De werkcoach heeft het werkveld re-integratie en activering onder zijn hoede. De inkomensconsulent behartigt alle inkomensvraagstukken. Met deze vorm van specialisatie, die in maart 2009 van start gaat, verwacht de ISD een meer klantgerichte dienstverlening te kunnen bieden. In het verlengde van deze verandering zijn ook andere functies waar nodig aangepast.

De Ondernemingsraad is intensief betrokken bij dit traject.

2.2 De keten

CWI, UWV en ISD

Het is niet aanvaardbaar dat burgers buiten de samenleving staan. Participatie van burgers is een van de speerpunten van het kabinetsbeleid. Eén van de middelen om dit te realiseren is verbetering van de samenwerking binnen de keten van werk en inkomen. Het gaat daarbij in het bijzonder om de invoering

van geïntegreerde dienstverlening, waarbij sprake is van één loket waar de integrale ondersteuning van de klant voorop staat.

De Wet SUWI is aangepast om deze ontwikkeling te bevorderen. Een van de aanpassingen betrof het samengaan van het CWI en het UWV in één nieuwe organisatie het UWV WERKbedrijf per 1 januari 2009. Verder moet er per 1 januari 2010 sprake zijn van een integrale dienstverlening door het UWV WERKbedrijf en gemeenten binnen zogenaamde Locaties Werk en Inkomen (LWI). Deze dienstverlening is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. één integraal ontschot ketenwerkproces
2. één aanspreekpunt voor werkzoekenden
3. één aanspreekpunt voor werkgevers
4. afstemming bij inkoop van re-integratiemiddelen/regelvrije ruimte
5. uniforme klantenbenadering & gedrag en houding van medewerkers
6. gezamenlijk klantvolg- en communicatiesysteem
7. passende huisvesting onder één dak

2.3 De arbeidsmarkt

Ontwikkeling economie

Het CPB geeft in de MEV 2009 van september 2008 aan dat Nederland de top van de hoogconjunctuur in termen van groei gepasseerd is. Na twee zeer goede kwartalen eind 2007, bedroeg de kwartaal-op-kwartaalgroei in het eerste kwartaal van 2008 nog slechts 0,4%. In het tweede kwartaal van 2008 nam de productie voor het eerst in drie jaar op kwartaalbasis zelfs helemaal niet meer toe. De lagere wereldhandelsgroei leidde tot een geringere toename van de uitvoer. Ook de particuliere consumptie en de bedrijfsinvesteringen ontwikkelden zich minder gunstig dan in de voorbije jaren. In de nieuwsbrief van december 2008 haalt het CPB aan dat de eerste cijfers voor oktober en november een somber beeld geven voor de ontwikkeling van de economie op korte termijn. Vervolgens blijkt dit ook in de regio op de arbeidsmarkt tot uitdrukking te komen. In december 2008 is het aantal niet werkzoekende werkzoekenden voor het eerst sinds lange tijd toegenomen. De verwachting is dat deze lijn zich voortzet en dat de werkloze beroepsbevolking in 2009 en 2010 toeneemt van 304.000 tot respectievelijk 425.000 en 675.000 personen¹.

Vraag en aanbod

In het verslagjaar was lang sprake van een ongekend hoog aantal vacatures met onvoldoende aansluiting tussen vraag en aanbod. Voor 2/3 van de vacatures wordt MBO en hoger gevraagd, terwijl het bestand niet werkende werkzoekenden grotendeels bestaat uit een opleiding op maximaal VMBO-niveau.² Er was sprake van een behoorlijke krapte³ op de arbeidsmarkt, die gaandeweg in het jaar afnam als gevolg van de veranderende economische omstandigheden. Dit had vervolgens ook zijn weerslag op het aantal vacatures. Het totaal aantal openstaande vacatures in Midden-Brabant nam in een jaar tijd met 22% af. Per beroepsgroep bekeken blijkt dat de economische crisis in Midden-Brabant per januari 2009 verhoudingsgewijs het grootste effect heeft op het aantal vacatures in de transport en de economisch-administratieve beroepen. In absolute aantallen is echter de voor deze regio belangrijke sector industrie het hardst getroffen.

Het invullen van vacatures kent afstemmingsproblemen. Het aanbod is te klein of de kwaliteit van het aanbod sluit niet aan bij de vraag. In de aanbodkant is zichtbaar dat in de regio 61% van het aantal werkzoekenden ouder is dan 45 jaar en 67% langer dan 1

¹ CPB: Kerngegevens voor Nederland d.d. 17-2-2009

² Bron: Vacatures in Nederland 2008 UWV WERKBEDRIJF

³ De krapte-indicator meet het aantal bij CWI geregistreerde openstaande vacatures aan de personen die korter dan een half jaar werkloos zijn.

jaar werkzoekend is. 61 % van de werkzoekenden heeft een opleiding op basisschool of VMBO niveau. Ongeveer 30% van het aantal werkzoekenden heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt (fase 3 en 4). Met deze kwalificaties is de afstemming van vraag en aanbod problematisch.

De werkloze beroepsbevolking ontwikkelde zich ondanks de terugvallende economie gunstig. Het aantal niet werkende werkzoekenden daalde landelijk met 9% ten opzichte van december 2007 en in de regio Waalwijk zelfs met 12,7%.

2.1 Niet werkende werkzoekenden	12-2007	12-2008	mutatie	% nww 12-2008
Nederland	457.981	416.891	-9,0%	5,5%
Noord-Brabant	57.674	52.730	-8,6%	4,7%
Regio Waalwijk	2.612	2.279	-12,7%	4,6%
Heusden	939	843	-10,2%	4,4%
Loon op Zand	497	469	-5,6%	5,3%
Waalwijk	1.176	967	-17,8%	4,6%

De afname van het aantal niet werkende werkzoekenden kwam het afgelopen jaar niet ten goede aan de 45-plussers. Deze categorie nam met 7% in omvang toe. Ook het aantal WWB-ers uit deze categorie steeg, zij het met 5% in beperktere mate.

2.2 Niet werkende werkzoekenden	15-26 jr.	27-44 jr.	> 45 jr.	ISD>45-65 excl. 65+-
Nederland	9,5%	38,9%	51,6%	
Noord-Brabant	9,7%	35,6%	54,7%	
Regio Waalwijk	6,9%	32,2%	60,9%	58,6%
Heusden	6,8%	34,6%	58,6%	60,7%
Loon op Zand	8,7%	28,4%	62,9%	55,1%
Waalwijk	6,0%	32,0%	62,0%	58,1%

Afgezet ten opzichte van de landelijke cijfers blijkt dat de ISD Midden-Langstraat verhoudingsgewijs meer personen van 45 tot 65 jaar in zijn bestand heeft. Het landelijke percentage bedraagt 51%⁴, terwijl het aandeel van deze categorie bij de ISD ruim 58% is.

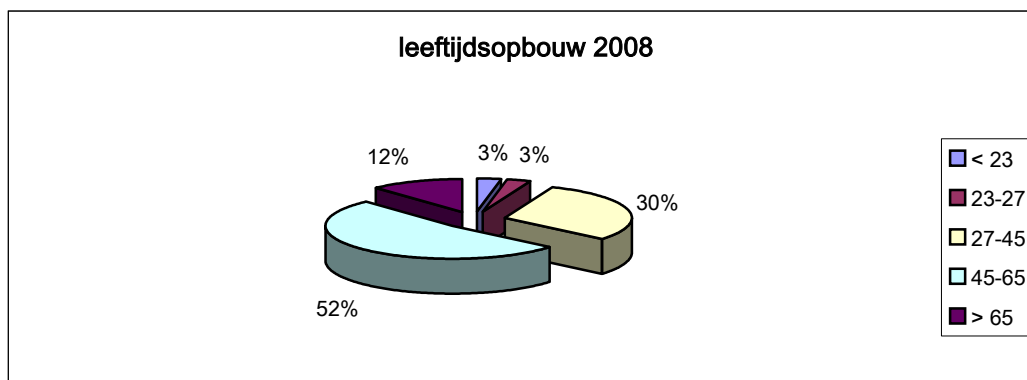
2.4 De klanten

Het totale bestand van de ISD nam in 2008 fors af. Als alleen naar het WWB-bestand < 65 jaar wordt gekeken dan is er zelfs sprake van een afname van 15%. Dit betekent dat de uitstroom meer bedroeg dan de uitstroomdoelstellingen die het Kabinet en de VNG in september 2007 zijn overeengekomen. Meer hierover vindt u in de volgende hoofdstukken.

De bestandsafname manifesteerde zich in alle categorieën werkzoekenden, zij het dat de uitstroom onder de personen van 45 tot 65 jaar achterbleef ten opzichte van de personen tot 45 jaar. Het aandeel 45- plussers nam hierdoor toe. De categorie 65-plussers groeide met 18%. Hieruit blijkt dat de uitbesteding van de bijstandsverlening voor deze categorie het verwachte effect opgeleverd heeft. Het niet-gebruik van de aanvullende algemene bijstand voor personen met een onvolledige Aow-uitkering is hierdoor teruggedrongen.

⁴ Bron: Min. SZW Kerncijfers Wwb oktober 2008. Bijstandsgerechtigden < 65 jaar.

2.3 Overzicht leeftijdsopbouw alle klanten (inclusief 65-plussers)

De ISD deelt zijn bestand in aan de hand van klantprofielen. Dit profiel geeft de afstand tot de arbeidsmarkt aan. Gebruikt zijn de profielen bemiddeling, arbeidsactivering, tijdelijke rust, maatschappelijke participatie zorg en rust. Het afgelopen jaar heeft er een duidelijke verschuiving plaats gevonden in de categorieën tijdelijke rust en maatschappelijke participatie zorg en rust. Personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt zijn in 2007 en 2008 getoetst op hun mogelijkheden. Sommigen zullen echter in het geheel niet meer aan het werk komen. Participatie blijven we echter nastreven, ook voor die categorie. Deze inzet heeft geleid tot het terugdringen van het aantal ontheffingen van de arbeidsverplichtingen. Op 31 december 2008 had 21% van de WWB-ers jonger dan 65 jaar een ontheffing. In 2007 was dit nog 33%. Daarmee blijven we nu ruimschoots onder de landelijke cijfers.⁵

2.4 Profielen	2006	2007	2008	w.v. < 27 jr	w.v. 27-45	w.v. 45-65
Bemiddeling	12%	9%	9%	21%	47%	32%
Arbeidsactivering	37%	20%	20%	13%	37%	50%
Tijdelijk rust ⁶		10%	51%	4%	34%	62%
Maatsch. participatie, zorg en rust	51%	56%	18%	3%	25%	72%
Nader te bepalen		5%	2%	7%	43%	50%

In 2007 en 2008 is het aantal personen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt duidelijk afgenomen. Het aantal bemiddelbaren vormt maar een beperkt aandeel op het geheel. Toch is het uitstroombepaalde van de personen die in 2008 werk vonden in dienstbetrekking of als zelfstandige ten opzichte van 2007 gestegen van 39% naar 49% op het totaal aantal beëindigde uitkeringen. Deze stijging is vooral het gevolg van het intensiever inzetten van detachingsbanen voor personen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Het perspectief op duurzame uitstroom naar regulier werk wordt hiermee versterkt.

We zien echter wel verschillen tussen de 3 gemeenten. De volgende tabel laat zien dat Loon op Zand inhoudingsgewijs minder personen heeft met de profielen bemiddeling en arbeidsactivering en dus meer personen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. Dit 'hardere' bestand kan een verklaring zijn voor het achterblijven van de uitstroom in Loon op Zand.

⁵ Het landelijke percentage lag in juli 2008 tussen de 26 en 30%. Bron: Ministerie SZW oktober 2008

⁶ Deze groep heeft een tijdelijke ontheffing van een of meerdere arbeidsverplichtingen, maar heeft een beter perspectief op arbeidsinschakeling dan personen met het profiel maatschappelijke participatie, zorg en rust.

2.5 Profielen	Heusden		Loon op Zand		Waalwijk	
	pers.	%	pers.	%	pers.	%
Bemiddeling	22	6,9	12	8,8	44	10,3
Arbeidsactivering	75	23,4	18	13,2	80	18,7
Totaal	97	30,3	30	22	124	29

2.5 Klantenparticipatie

Klantenparticipatie krijgt o.a. vorm door de inbreng van de klantenraad, die gevraagd en ongevraagd het bestuur van de ISD adviseert. De klantenraad vergaderde in 2008 9 keer. Leden van de klantenraad namen ook actief deel aan bijeenkomsten van de gemeenten Heusden en Waalwijk op het terrein van armoedebestrijding of zij waren betrokken bij WMO-participatie.

Met de inwerkingtreding van de nieuwe Wsw moest de klantenparticipatie in het kader van deze wet vorm worden gegeven. Daarvoor is aansluiting gezocht bij de opzet van de klantenraad van de ISD. Dit is geformaliseerd in een nieuwe verordening, waardoor de klantenraad ISD Midden-Langstraat is getransformeerd tot de kamer WWB van de klantenraad gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk.

Ook ontwikkelingen binnen de keten van werk en inkomen (ontwikkelen integrale dienstverlening) zullen in de toekomst mogelijk ook van invloed zijn op de klantenparticipatie WWB.

Klantenparticipatie krijgt ook vorm via een klanttevredenheidsonderzoek onder alle klanten. Eind 2008 is Stimulansz opdracht gegeven om zo'n onderzoek te houden. Dit onderzoek dient tevens als nulmeting, omdat in 2009 overgeschakeld wordt op een andere vorm van klantmanagement. De klanttevredenheidsonderzoeken die gepland staan voor eind 2009 en eind 2010 kunnen vervolgens een indruk geven over de ontwikkeling van de nieuwe dienstverlening.

3. ARBEIDSTOELEIDING

Iedere uitkeringsgerechtigde of werkloze die dat niet op eigen kracht kan, moet in de visie van de wetgever ondersteund worden bij het verkleinen van de afstand tot regulier werk. Plaatsing van werkzoekenden in reguliere banen vormt de kern. Het beleid moet leiden tot een actieve en op maat gesneden aanpak van de re-integratie.

3.1 Brede beleidsaanpak

Operationele doelstelling:

We bouwen verder aan een breed opgezette beleidsaanpak en willen daarmee dwarsverbanden creëren tussen de verschillende beleidsvelden. De 'driehoek' Economische Zaken, Welzijn/Onderwijs en Sociale Zaken is daarbij de spil.

In de regio Midden-Langstraat is Waalwijk aangewezen om een voortrekkersrol te vervullen op het terrein van het regionale arbeidsmarktbeleid. Bij de vormgeving en uitvoering van het regionale arbeidsmarktbeleid is het zaak om de betreffende afdelingen van de drie gemeenten, de ISD, de WML, het WERKbedrijf, de ROC's en andere onderwijsinstellingen en werkgevers(organisaties) met elkaar te (ver)binden en in samenhang hun activiteiten uit te laten voeren. In de regio Midden-Langstraat zijn hiervoor in 2007, doorlopend in 2008, de eerste stappen gezet.

- De 3 gemeenten hebben ieder voor zich hun ambities en beleid over de aansluiting van vraag en aanbod geformuleerd of zijn hier mee bezig.
- Er is een stuurgroep regionaal arbeidsmarktbeleid, die activiteiten op het gebied van regionaal arbeidsmarktbeleid op bestuurlijk niveau initieert en afstemt.
- Ambtelijke werkgroepen stemmen het beleid op elkaar af en trekken waar mogelijk gezamenlijk op. Hierbij zijn ambtenaren van de eerdergenoemde afdelingen betrokken. Evenals beleidsmedewerkers van WML en ISD.
- ISD, UWV WERKbedrijf, WML en ROC Waalwijk zoeken op uitvoeringsniveau onderling samenwerking (Regionaal ketenoverleg).
- In een startnotitie over regionaal arbeidsmarktbeleid zijn actiepunten vanuit de 3 gemeenten verwerkt.

De ISD levert graag een bijdrage aan het regionale arbeidsmarktbeleid. Een aantal ontwikkelingen in deze regio, waarbij wij in 2008 betrokken zijn:

- ontwikkeling integrale dienstverlening door de ketenpartners vanuit een BVG;
- voorzitten van het Regionaal ketenoverleg;
- modernisering van de WSW;
- het regionaal uitvoeringsoverleg voortijdig schoolverlaten 'Workmate';

Daarnaast hebben we regelmatig ambtelijk overleg met de beleidsmedewerkers van de afdelingen Economische Zaken en Welzijn/Onderwijs van de gemeenten. Hiermee werd het mogelijk dwarsverbanden tussen de verschillende beleidsterreinen te creëren. Op de agenda stonden beleidsterrein overschrijdende thema's zoals armoede- en minimabeleid, de ontwikkeling van (regionaal) arbeidsmarktbeleid en ontwikkelingen over te verwachten wetgeving, zoals de Wet Participatiebudget en de Wet investeren in jongeren. Ook de modernisering van de Wsw is een thema. Deze wetgeving vraagt beleidsafstemming vanuit verschillende beleidsinvallshoeken: een integrale brede beleidsaanpak.

3.2 Arbeidstoeleiding en participatie

Hieronder wordt verstaan het zoveel mogelijk (terug)leiden van (potentiële) klanten naar de arbeidsmarkt, zodat het beroep op uitkering zo laag mogelijk blijft. Voor wie langere tijd of blijvend op uitkering aangewezen is, wordt gestreefd naar behoud of bevordering van maatschappelijke participatie.

Het beleidsdoel 're-integratie en participatie' kent de werkdoelen:

- Beperking van instroom in de uitkering
- Uitstroom naar werk stimuleren
- Voorkomen van maatschappelijke uitsluiting

De werkdoelen zijn vertaald in operationele doelstellingen.

Operationele doelstellingen uitstroom naar werk en de poortwachtersfunctie

- Er stromen 170 personen uit naar werk.
- Via de poortwachtersfunctie willen we op basis van de ervaringsgegevens van 2006 190 potentiële uitkeringsgerechtigden direct toeleiden naar werk.
- Via work first (voorheen Snel-op-weg) en de inzet van fraudepreventie willen we oneigenlijke toelating tot de uitkering voorkomen.

Uitstroom naar werk

Als gevolg van de nog gunstige omstandigheden in 2008, de eigen inspanningen en de inzet van trajecten hebben 173 personen een plek op de arbeidsmarkt kunnen vinden. Vanuit een traject slaagden 150 personen hierin. Hiervoor was wel een specifiek project nodig om personen door middel van detacheren aan een betaalde baan te helpen. Verderop leest u daarover meer.

In 2007 zijn we gestart met accountmanagement. Dit is in 2008 in het kader van de ketensamenwerking verder uitgewerkt. Het accountmanagement WWB wordt gehanteerd voor zowel de nieuwe instromers als voor het zittend bestand. Voor de nieuwe instroom geldt dat de inzet is dat ingezet wordt op het voorkomen van een beroep op een uitkering. De vraag van de werkgever is daarbij leidend. Door het inzetten en betalen van opleidingen, trainingen, detacheringsbanen, loonkostensubsidie etc. kan de werkzoekende ondersteund worden om te kunnen voldoen aan de vraag van de werkgever.

De samenwerking met het UWV WERKbedrijf zal in 2009 verder worden gesmeed tot één integrale dienstverlening voor werkgevers. Wie vanuit welke organisatie, met welk budget de werkgever bedient, is niet meer interessant. De dienstverlening en de vraag van de werkgever staat voorop. Accountmanagement WWB past hierin. De ontwikkeling en uitvoering van dit accountmanagement koppelen we in 2009 aan het inrichten van servicepunten voor die sectoren die belangrijk zijn in de regio (zorg, transport en logistiek en metaal). WML en het ROC worden nadrukkelijk bij het te ontwikkelen netwerk betrokken. Op deze manier verwachten wij in 2009 een goede verbinding te leggen tussen werkgevers, accountmanagement en de werkcoach als leverancier van werkzoekenden.

De accountmanager is een van de 3 gespecialiseerde functies die na een breed gedragen inhoudelijke discussie over de invulling van klantmanagement in 2008 zijn gedefinieerd. Daarnaast zijn er de werkcoach en de inkomensconsulent. De werkcoach ondersteunt bij arbeidstoeleiding en participatie. De inkomensconsulent ondersteunt de klant bij het verkrijgen van inkomen en bekende en onbekende inkomensondersteunende regelingen.

Voor het realiseren van uitstroom is naast de inzet van accountmanagement en klantmanagement de inkoop van re-integratieactiviteiten van belang. Hiervoor zijn we na

een aanbesteding in 2008 gaan samenwerken met 9 re-integratiebureaus, waarbij de inkoop onderverdeeld is in zes percelen, bedoeld om specifieke doelgroepen of doelstellingen te bedienen (detacheringen, alleenstaande ouders, participatieplaatsen, job hunting, work first en herbeoordelingen van arbeidsontheffingen).

Enkele bijzonderheden uit deze inkoop:

- De inkoop kwam in de loop van 2008 goed op gang. Dit gold niet voor alle percelen. Jobhunting is niet vaak gebruikt, doordat onze eigen accountmanagers en klantmanagers van het team Bemiddeling zelf de bemiddeling van klanten verzorgd hebben.
- Het perceel voor alleenstaande ouders is relatief weinig benut. Wel zijn een vijftal personen opgeleid, getraind en begeleid tot gastouder waardoor de capaciteit kinderopvang is vergroot. Deze personen werken nu voor een erkende kinderopvangorganisatie. De bedoeling is te bezien of doorgroei naar zelfstandig ondernemerschap haalbaar is. De onderbenutting wordt veroorzaakt door het feit dat van het totale aantal van 219 alleenstaande ouders er 75 (34%) voor bemiddeling naar werk (14%) en activering (20%) in aanmerking komen. Aan deze personen is al een trajectaanbod gedaan.
- De percelen detacheringen en participatieplaatsen zijn goed ingezet.
- Het perceel herijking/medische keuring is veelvuldig ingezet als diagnose-instrument ter beoordeling van de sollicitatiemogelijkheden en of de aanwezigheid van sociaal-functionele beperkingen. In circa de helft van de gevallen bleek aan de klant een trajectaanbod gedaan te kunnen worden. In 34% bleek dit niet mogelijk te zijn en bij 13% is er sprake van een beperkt trajectaanbod. In 44% van de totale beoordelingen is geadviseerd een trajectaanbod voor een participatieplaats te doen als opstap naar een ander re-integratieaanbod dan wel sociale activering.

De uitstroom uit de trajecten naar regulier werk is nog erg marginaal. Door de langdurige trajecten zullen de resultaten in 2009 zichtbaar worden. De verwachting is echter dat de economische recessie de uitstroom sterk zal beïnvloeden. Deelnemers aan de trajecten moeten gaan concurreren met werkzoekenden met recente werkervaring, die ontslagen zijn gevolg van de recessie.

Detacheringsbanen als uitstroominstrument

Uit landelijke ervaringen blijkt dat een detacheringsbaan een goed instrument is om aan een reguliere baan te komen. De toekomstige werkgever hoeft in eerste instantie de risico's van het werkgeverschap niet te nemen. Deze worden (tijdelijk) overgenomen door het re-integratiebedrijf. Over het detacheren zijn afspraken gemaakt met WML, SagEnn en Randstad Rentree. Een Taskforce Detacheringen is in het leven geroepen om 100 werkzoekenden aan een baan te helpen. Dit zijn er 103 geworden. De resultaten zijn als volgt:

3.1 Detacheringen	Aantal
totaal aantal detacheringen	103
w.v. gecombineerd met opleiding	11
detachering/geen uitkering	88
detachering/gedeeltelijke uitkering	15
Vanuit detachering doorstroom naar regulier werk	11
einde uitkering / geen medewerking	17

Het merendeel van de detacheringen loopt door in 2009. Een neveneffect van de Taskforce is dat van 17 uitkeringen de uitkering is beëindigd, omdat zij herhaaldelijk weigerden hun medewerking te verlenen. 3 klanten zijn tijdelijk gekort op de uitkering.

Om te weten wat de klant vindt van het instrument detachingsbanen en van de re-integratiebedrijven waar hij/zij de arbeidsovereenkomst heeft is hiernaar een onderzoek ingesteld. Hieruit blijkt dat de gedetacheerden over het algemeen tevreden zijn over de dienstverlening van de re-integratie-bedrijven en dit waarderen met een 7. Men is vooral tevreden over de hulp, aanspreekbaarheid en kennis van de werkleiders en coaches, de informatie vooraf en de mate waarin het re-integratiebedrijf zich aan afspraken houdt. Ook de onderdelen administratie, het re-integratiebureau als baas en de werkopdrachten worden goed beoordeeld. De kennis over vacatures in de omgeving en de hulp die klanten krijgen bij het vinden van een reguliere baan kan worden verbeterd, evenals de hulp bij persoonlijke problemen. Ook geven zij aan dat de effectiviteit van de trajecten kan worden verbeterd door meer rekening te houden met wat de klant zelf wil. Wat ook kan helpen, is het verbeteren van de houding die werkgevers hebben ten opzichte van deze doelgroep, het werken aan de eigen gezondheid en het versterken van het zelfvertrouwen.

De poortwachtersfunctie

Binnen de keten is een werkgeversteam operationeel. Het accountmanagement van de ISD maakt daarvan deel uit. Voordat een werkzoekende wordt verwezen naar de uitkeringsintake, worden de mogelijkheden voor directe bemiddeling nauwlettend bekeken. Als onderdeel van de gezamenlijke vraaggerichte werkgeversbenadering is deze methode in 2008 voortgezet.

Direkte bemiddeling kan vooral voor de beter bemiddelbaren worden ingezet. Op basis van de resultaten in 2008 zien we een verschuiving. Daar waar deze werkwijze in 2006 en 2007 een aanzienlijk aantal rechtstreekse plaatsingen opleverde en dus beperking van de instroom, zien we in 2008 dat een fors aantal personen instroomde in een traject (34%) of op dat moment niet bemiddelbaar bleek (26%). De bemiddelbaarheid nam dus af.

Het poortwachterstraject is voor 339 personen opgestart. In 8% van de gevallen werd de persoon direct bemiddeld naar werk, 17% zag af van het doen van een aanvraag en bij 15% van die groep bleek er sprake te zijn van een onterechte melding (voldoende inkomsten, voorliggende voorziening). Totaal deed in 40% van de meldingen de aanvrager geen beroep meer op een uitkering.

Work First en fraudepreventie

Hoewel de work firstmethode soms negatief in de publiciteit komt, ervaren de meeste deelnemers het aanbod als positief. Deelnemers doen werkervaring en werkritme op. Sociale contacten worden als positief ervaren. Het brengt deelnemers in beweging. In 2008 verzorgde SagEnn de work first: In 2008 gebeurde dit nog vanuit Tilburg. Vanaf 2009 is een locatie in Waalwijk beschikbaar.

In 2008 is fraudepreventie ook bij de eerste uitkeringscontacten ingezet in de veronderstelling dat hiermee oneigenlijk toelating tot de uitkering voorkomen wordt. Deze inzet had echter geen toegevoegde waarde. Er deden zich geen opvallende zaken voor, noch bij intakegesprekken, noch bij intensief dossieronderzoek. Gezien het ontbrekende effect wordt fraudepreventie niet in alle gevallen 'aan de poort' ingezet.

3.3 Projecten

Hiervoor is al ingehaakt op de Taskforce Detacheringen. Naast dit project waren een aantal andere projecten operationeel, die we op deze plaats verder willen toelichten.

Pilot Team Participatie & Activering (P&A)

Via deze pilot zijn personen met het klantprofiel 'zorg en rust', dus personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt, gediagnosticeerd. De doelstellingen voor 2008 waren:

- **Aanbieden van individuele trajecten**
In 2008 is voor de 100 klanten bij wie eerder al een diagnose is gesteld een passend aanbod op maat gezocht. Daarnaast is bij de overige personen met het klantprofiel 'zorg & rust' gekeken naar hun mogelijkheden en de instrumenten die nodig zijn om zijn/haar belemmeringen op te heffen. Het ging in totaal om 454 personen.
- **Vaststelling van het juiste klantprofiel**
Door deze actie zijn veel klantprofielen geactualiseerd. Gebleken is dat voor een groot deel van deze personen sociale activering en participatie einddoel is. Naar aanleiding van deze constatering is er voor gekozen het klantprofiel 'tijdelijk rust' in te voeren. Dit heeft er in 236 gevallen toe geleid dat het klantprofiel "zorg&rust" is omgezet naar 'tijdelijk rust'. Dit betekent dat aan mensen voor de duur van maximaal 3 jaar geen activiteit wordt aangeboden. Het gaat om 444 personen.
- **Het inzicht in het bestand moet leiden tot een doelgerichte inkoop van producten.**
Met de aanbesteding zijn er vanaf 2008 een aantal instrumenten beschikbaar gekomen die aansluiten bij een deel van de doelgroep van Team P&A. In eerste instantie wordt ook steeds gezocht naar een activiteit binnen deze beschikbare instrumenten. Echter zijn in veel gevallen de beschikbare instrumenten niet toereikend. Voor een klein deel is maatwerk gezocht en gevonden.
De bevindingen uit de pilot worden gebruikt om zicht te krijgen op de vraag welke instrumenten nodig zijn om de belemmeringen weg te nemen. Op basis hiervan kunnen keuzes worden gemaakt wat de rol van de ISD en wat die van de gemeenten is. Waar ligt de regierol? Uit welke pot moeten de financiële middelen komen voor die groep waarvoor (volledige) uitstroom naar regulier werk niet haalbaar is? Daarnaast wordt gewerkt aan een verbreding van het aanbod aan instrumenten en activiteiten voor personen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt c.q. maatschappelijk participatie.

De pilot heeft aangetoond dat aandacht voor de klant, uitgaan van kansen en niet van belemmeringen van groot belang zijn om de klant (weer) in beweging te krijgen. Met de invoering van het nieuwe klantmanagement is de pilot afgerond.

Sport & bewegen

In 2007 is bij wijze van proef het project Sport & Bewegen gestart, vooruitlopend op de nieuwe aanbestedingsprocedure. Gezondheid, vitaliteit, weerbaarheid en bewustzijn zijn basisvoorwaarden voor een pro-actief leven. Dit kan klanten helpen om uit een negatieve spiraal te geraken en om de condities te verbeteren om ergens aan de slag te gaan om verdere stappen te nemen.

In totaal zijn 50 personen met het project gestart. Hiervan zijn er 19 voortijdig gestopt. In 7 situaties om medische of psychische reden, 2 op verzoek van de ISD, 5 op eigen verzoek, 2 omdat een ander instrument geschikter was, 1 gebrek aan motivatie en 2 om overige redenen. In zijn algemeenheid wordt de methodiek door deelnemers en klantmanagers als een toegevoegde waarde ervaren. In 2009 gaan we vaststellen of we dit instrument regulier gaan inkopen.

Overige operationele doelstellingen

Als operationele doelstellingen hebben we eveneens benoemd dat we:

- In 2008 komen tot concrete, integraal ontwikkelde projecten, waarbij de 'verknoping' tussen de beleidsterreinen WMO en WWB gerealiseerd is, specifiek voor de groep klanten met het profiel 'maatschappelijke participatie, zorg en rust'.
- De mogelijkheden op de markt voor persoonlijke dienstverlening voor de participatie van uitkeringsgerechtigden benutten. Voor zover mogelijk stimuleren we dit door aanpassing van de regelgeving WWB in het verlengde van de rijksvisie.

Vanuit deze twee doelstellingen zijn we betrokken bij de 2 volgende projecten.

Dienstencentra Heusden

Vanuit de participatiegedachte is het gewenst dat uitkeringsgerechtigden deelnemen aan het maatschappelijk verkeer. Daar waar uitkeringsgerechtigden niet kunnen worden toegeleid naar een reguliere baan zal op een andere manier sociaal isolement voorkomen dienen te worden.

In het kader van de 'verknoping' tussen de beleidsterreinen WMO en WWB is in 2008 het project Dienstencentra Heusden gerealiseerd, specifiek voor de groep klanten met het profiel 'maatschappelijke participatie, zorg en rust'. In twee wijken in Heusden (Oudheusden en Vlijmen-Vliedberg) zijn deelnemers met een WWB-uitkering getraind tot interviewer. Vervolgens zijn interviews gehouden met andere personen met een WWB-uitkering. Op die manier zijn wensen en behoefte aan activiteiten in de wijk 'opgehaald'. Gekeken is of deze activiteiten al op een andere manier aangeboden werden en is er vervolgens een activiteitenplan per wijk opgesteld. Taal- en computercursussen, multicultureel koken, hulp bij het invullen van formulieren, inlooptuurtjes, etc. zijn voorbeelden.

Na de interviewronde worden de interviewers activeringsmedewerkers. Er zijn 19 WWB-ers en 2 WW-ers ingestroomd in het project, waarvan er nu nog 14 actief zijn als activeringsmedewerker (6 in Oudheusden en 8 in Vlijmen-Vliedberg). Drie personen hebben inmiddels betaald werk gevonden en voor 4 deelnemers was het traject niet geschikt. De activeringsmedewerkers werken via een detachingsbaan (6), met behoud van WWB- (7) en WW-uitkering (1).

Het project zit nu in de fase van het organiseren en uitvoeren van het uitvoeringsplan. Cruciaal daarbij is het hebben van een geschikte ruimte. Tot nu toe werd huisvesting gevonden in twee wijkwinkels. Die zijn echter ongeschikt voor het organiseren van de activiteiten. Het beschikbaar komen van de huisvesting is erg vertraagd, waardoor de start van de activiteiten bij de planning achterop geraakt is. Dit doet de motivatie van de deelnemers geen goed. De start van de activiteiten in 2008 is daarom niet gehaald. Naar verwachting is de start nu in Oudheusden in een pand van Juvans en in Vlijmen-Vliedberg in een niet meer in gebruik zijnd scholencomplex, beide in maart 2009.

Markt voor persoonlijke dienstverlening

De WMO steunt voor een belangrijk deel op de eigen verantwoordelijkheid van de burger als het aankomt op het organiseren van de mogelijkheid om (langer) zelfstandig te functioneren. Als dat (meer) lukt wordt een beroep gedaan op vrijwilligerswerk en mantelzorg. Mede daardoor is er een ontwikkeling van de markt van persoonlijke dienstverlening te bespeuren. Het regeerakkoord gaat hier ook op in.

Het (WMO-)project Wonen, Zorg en Service in de Wijk (werktitel 'Zorg om de hoek, werk om de hoek') speelt hier op in. De vraag naar zorg (persoonlijke dienstverlening) wordt beantwoord met de inzet van bijvoorbeeld WWB-gerechtigden. Voor de ontwikkeling hiervan is bij het ministerie van SZW een innovatiesubsidie aangevraagd en verkregen. In de periode tot 1 juni 2008 is het concept ontwikkeld met de bedoeling dit landelijk in te kunnen voeren. In 2008 is, samen met tien Middenbrabantse gemeenten, gezocht naar een structureel aanbod op het terrein van persoonlijke dienstverlening dat beantwoordt aan de vraag om persoonlijke dienstverlening door middel van inzet van bijstandsgerechtigden.

Het project is voortvarend in zowel Loon op Zand als Waalwijk gestart. Door de projectleider en de trajectcoach zijn voorbereidingen getroffen om te komen tot het aanbieden van feitelijke dienstverlening. Er zijn gesprekken gevoerd met organisaties uit het maatschappelijk middenveld en potentiële deelnemers. Op die manier is draagvlak voor het project gecreëerd.

Eind 2007 en begin 2008 is onduidelijkheid ontstaan over de koers en visie. In Waalwijk is de koers gewijzigd ten opzichte van het basisconcept: de markt van persoonlijke dienstverlening. Het marktprincipe van betaalbare dienstverlening wordt strijdig geacht met de Wmo-visie (welzijn is minder zorg) die uitgaat van onbetaalde dienstverlening van burgers voor burgers. Waalwijk gaat uit van het principe van de Civil Society, waarbij gestreefd wordt naar een zorgzame samenleving waarin burenhulp normaal is. De economische component in WZSW wordt in strijd geacht met de Wmo en de Civil Society. Hierin past o.a. niet het gebruik van dienstencheques en de ontwikkeling van een leerwerkdienstenbedrijf. De implementatie van het concept is hierdoor stil komen te liggen.

In totaal zijn in Waalwijk 13 personen aangemeld, waarvan 12 met een WWB- en één met een UWV-uitkering. Hiervan zijn 8 personen met een traject gestart. Twee personen zijn voortijdig gestopt, één i.v.m. verslavingsproblematiek, één in verband met de start van een studie. De overige 6 personen hebben een stage doorlopen bij diverse instellingen en zijn klaar om de dienstverlening te starten.

In Loon op Zand ontstond de omgekeerde situatie. Het concept van betaalbare dienstverlening en ontwikkeling van de markt voor persoonlijke dienstverlening had voldoende draagvlak, zowel bij gemeente als de organisaties uit het maatschappelijk middenveld. Samenwerking met de lokale klussendienst KDC bleek niet mogelijk. In Loon op Zand bleek het niet mogelijk om voldoende geschikte deelnemers te rekruteren, ondanks het laagdrempelige deelnemersprofiel (dienstverlenend ingesteld en de Nederlandse taal beheersen). Er zijn 4 personen aangemeld, waarvan er één is gestart. De vraag naar dienstverlening kwam in Loon op Zand redelijk op gang, zeker in vergelijking met de andere 9 deelnemende gemeenten. In verband met het ontbreken van dienstverleners is de implementatie van het concept ook hier aan het eind van de projectperiode per 1 juni 2008 stil komen liggen. Loon op Zand beraadt zich over de mogelijkheid van een doorstart, waarbij het ontwikkelen van wijkgericht werken leidend zal zijn.

3.4 Overige ontwikkelingen

Integraal verzuimbeleid

Vanuit de constatering dat door ziekmeldingen trajecten, scholing of afspraken doorkruist worden, werd in het beleidsplan 2008 voorgesteld integraal verzuimbeleid te ontwikkelen. In de aanbestedingsprocedure voor de nieuwe re-integratiecontracten is verzuimbeleid als integraal onderdeel van het bestek opgenomen. Iedere aanbieder heeft verzuimcontrole nu standaard in de trajectuitvoering opgenomen. Dit verloopt naar wens.

Scholingsplicht alleenstaande ouders

De verwachting was dat er in 2008 op basis van het regeerakkoord voor alleenstaande ouders met kinderen tot 5 jaar een scholingsplicht zou komen met het doel na de vrijstelling van de sollicitatieplicht een baan te vinden. De gedachte is de combinatie zorg en scholing voor alleenstaande ouders met kinderen onder de 5 jaar beter te combineren is dan zorg en arbeid. In december 2008 is in versneld tempo de Wet Verbetering arbeidspositie alleenstaande ouders door Tweede en Eerste Kamer geloodst, waarmee de gemeenten alsnog overvallen zijn met de invoering van de scholingsplicht per 1 januari 2009.

Voortrajecten Wsw

Tot 2008 was het niet mogelijk om personen op de wachtlijst Wsw een voortraject aan te bieden als voorbereiding op Wsw-dienstverband. De wsw- wachtlijsten zijn lang. Het is

niet acceptabel geacht dat personen hun vaardigheden tijdens de wachttijd verliezen. In afwachting van een wetswijziging in de WWB werd het in 2007 al mogelijk een Wsw-voortraject aan te bieden aan WWB-ers en nuggers. In 2008 hebben we dat voortgezet. In totaal maken nu 47 personen van deze mogelijkheid gebruik. Daarmee is aan nagenoeg iedere persoon uit de WWB-doelgroep een traject aangeboden.

Scholing/training

Om een duurzame plek op de arbeidsmarkt te verkrijgen is een startkwalificatie van groot belang. Dit kan betekenen dat scholing boven werkaanvaarding gaat. Vanaf 2008 geldt tot de 18 jaar een kwalificatieplicht, waardoor in principe geen jongere de school kan verlaten zonder een startkwalificatie. Er wordt sterk ingezet op het voorkomen van schooluitval. Met een integrale, sluitende aanpak wordt instroom in en langdurig aangewezen zijn op een WWB-uitkering voorkomen. Een jongerenloket is in den lande een beproefde methode.

Midden-Langstraat kent hierop een variant: het regionaal uitvoeringsoverleg voortijdig schoolverlaten 'Workmate'. Tot het voorjaar 2008 kwam dit uitvoeringsoverleg structureel bij elkaar. Na de bestuurswisseling in de gemeente Waalwijk is dit overleg stilgevallen. De gemeenten beraden zich op de voortzetting ervan. Overigens was de inbreng van de ISD op uitvoeringsniveau gering. Op 31-12-2008 hadden 27 (3%) jongeren onder de 23 jaar een uitkering (Heusden 6, Loon op Zand 8 en Waalwijk 13). Daarvan hadden 19 personen een trajectaanbod en was dat voor de overige 8 op dat moment niet mogelijk.

In het regeerakkoord is een leerwerkplicht tot 27 jaar opgenomen. Dit borduurde voort op een al bestaand wetsvoorstel van een leerwerkplicht tot 23 jaar. Na veel discussie is op dit moment een wetsvoorstel in behandeling: de Wet investeren in jongeren, die vermoedelijk op 1 juli 2009 in werking treedt. De leerwerkplicht is een werkleerrecht geworden. Jongeren onder de 27 jaar hebben dan geen recht meer op WWB. Zij werken of leren. Als dat niet mogelijk is, is er een inkomensvoorziening ter hoogte van de WWB-uitkering. Er is nog steeds stevige discussie over de effectiviteit van de wet. Deze kent geen meldplicht. Juist de jongeren in probleemsituaties worden niet bereikt. Zij melden zich niet. Jongeren die zich wél melden, krijgen nu ook een aanbod via de WWB.

3.5 Voormalig Wiw- en ID-banen

Bij de start van de ISD werd 85% van het w-deel besteed aan de oude gesubsidieerde arbeid. Verhoging van de uitstroom uit deze regelingen en afbouw van het budget was nodig om meer ruimte te creëren in het budget. Bij ongewijzigd beleid zou er onvoldoende ruimte zijn voor de financiering van andere re-integratieactiviteiten. Daarnaast speelde een rol dat het werkbudget bij de start van de WWB gebaseerd was op de omvang van de oude gesubsidieerde arbeid en tot 2011 omgebouwd zou worden naar een objectief verdeelmodel. Om die reden is de financiering van de voormalige ID- en WIW-banen vanaf 1 januari 2005 aangepast.

In 2008 namen vooral de kosten van de voormalige ID-banen sterk af. Vanaf 2008 is de koppeling met de werkelijke loonkosten losgelaten en wordt de subsidie bepaald door een vast bedrag per werknemer. De hoogte van dit bedrag is afhankelijk van de vraag of de voormalig ID-er een brug- of een eindfunctie heeft.

Daarnaast speelde de uitstroom een rol. Evenals in de vorige jaren is er over 2008 sprake van een versnelde uitstroom uit de gesubsidieerde arbeid. Er stroomden 3 WIW-ers en 10 ID-ers uit, waarvan 7 ID-ers naar een niet-gesubsidieerde werkplek. De kosten van de oude WIW en ID bedragen over 2008 respectievelijk € 700.754 en € 480.706.

3.2 Voormalige WIW en ID-werknemers

	Totaal		Heusden		Loon op Zand		Waalwijk	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
WIW	35	32	6	5	11	11	18	16
ID	75	65	24	19	12	11	39	35
WIW-uitgaven	744.329	700.754	131.419	118.923	209.243	230.695	403.667	351.136
ID-uitgaven	884.081	480.706	270.220	134.842	133.677	86.792	480.184	259.072

3.6 Financiën

Operationele doelstelling:

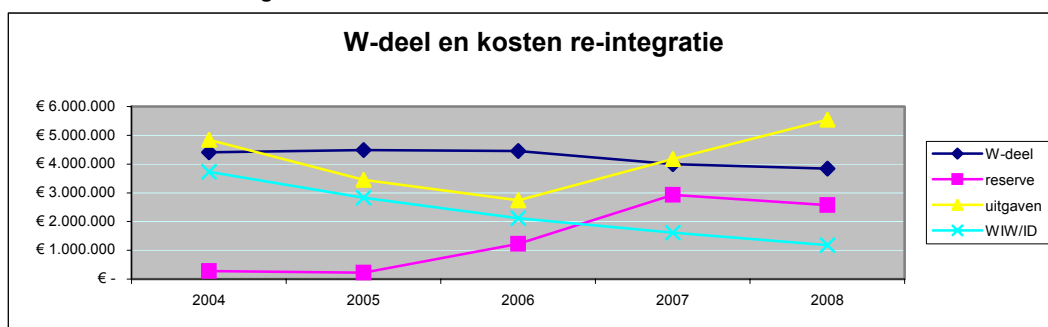
We zetten het W-deel voor 100% in voor het beleidsdoel re-integratie.

Het macrobudget wordt verdeeld volgens een bepaalde methodiek. Rekening wordt gehouden met het aantal personen per gemeente dat in aanmerking komt voor ondersteuning bij het vinden van arbeid. Het gaat hierbij om zowel uitkeringsgerechtigden als niet-uitkeringsgerechtigden en ANW-ers. Dit objectieve verdeelmodel is nog niet volledig doorgevoerd. Over 2008 is het werkdeel voor 50% gebaseerd op de historische kosten en voor 50% op basis van het objectieve verdeelmodel. Tot en met 2010 wordt het historische model afgebouwd en vanaf 2011 wordt geheel volgens het nieuwe model verdeeld. Tot dan wordt via een afbouwsystematiek rekening gehouden met de historische re-integratiekosten met als basis 2003.

Het W-deel is geïmplementeerd. Overschotten worden teruggevorderd door het Rijk. Wel kan maximaal 75% van het budget meegenomen worden naar het volgende jaar. Dit maakt het mogelijk een voorziening te treffen voor verplichtingen die aangegaan zijn in het begrotingsjaar, maar pas in het volgende jaar zullen leiden tot kosten.

Over 2008 is een duidelijke kentering met de voorafgaande jaren te bespeuren. De uitgaven zijn aanzienlijk toegenomen. Het werkbudget is conform de doelstelling volledig ingezet. Ook reserves zijn fors aangesproken. Dit vindt zijn oorzaak in het intensiever inzetten op detachingsbanen. Daarnaast hebben we aspirant wsw-ers voortijdig aan een wsw-plaats kunnen helpen door de betreffende arbeidsplaatsen voor te financieren. Deze laatste uitgaven van € 1.349.744 dragen vooral een incidenteel karakter.

3.3 Financiële ontwikkelingen

3.4 W-deel per gemeente

	Totaal		Heusden		Loon op Zand		Waalwijk	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Budget	3.997.258	3.840.995	1.214.982	1.167.395	524.574	480.363	2.257.702	2.193.237
Saldo 2006/7	2.923.804	2.574.717	956.765	799.285	202.102	82.154	1.764.937	1.693.278
Beschikbaar	6.921.062	6.415.712	2.171.747	1.966.680	726.676	562.517	4.022.639	3.886.515
Uitgaven	4.179.821	5.544.368	1.372.462	2.047.467	644.522	690.731	2.162.837	2.806.169
Percentage	105	144	113	175	123	144	96	128

4. Inkomensondersteuning

Kern van de WWB is dat gemeenten financieel en inhoudelijk volledig verantwoordelijk zijn voor de bijstandsuitgaven en de terugkeer van werklozen in het arbeidsproces. De uitkeringen worden betaald uit het I-deel dat het Rijk jaarlijks beschikbaar stelt. Tekorten blijven voor eigen rekening. Overschotten mogen behouden worden. Reservering van deze gelden of het aanleggen van een egalisatiefonds is mogelijk. De gemeenschappelijke regeling maakt het mogelijk jaarlijks maximaal 15% van het jaarbudget in een reservefonds storten. Deze vorm van budgettering geldt niet voor de IOAW-, IOAZ- en BBZ-uitkeringen. Het Rijk draagt 75% en de gemeenten 25% van deze lasten.

4.1 WWB, IOAW, IOAZ en BBZ

Zoals uit hoofdstuk 4.1 blijkt levert de WWB een belangrijke bijdrage levert aan de verhoging van de participatie die door het kabinet hoog op de agenda is gezet, zoals blijkt uit het Coalitieakkoord en het Actieprogramma 'Iedereen doet mee'. Dit biedt een goede basis om verder te gaan, vooral met het activeren van mensen die een grotere afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Zeker nu de economische omstandigheden een negatieve wending hebben gekregen, zal hiervoor aandacht moeten blijven bestaan. Op deze manier wordt bereikt dat de participatie bevordert wordt op het moment dat de arbeidsmarkt daartoe de mogelijkheden biedt.

De WWB is het afgelopen jaar op enkele belangrijke onderdelen aangepast of kreeg anderszins extra uitvoeringsaccenten.

1. Het W-deel wordt vanaf 2009 opgenomen in het participatiebudget. Het samenvoegen van budgetten geeft gemeenten meer armslag om mensen aan het werk te helpen.
2. De langdurigheidstoeslag is gedecentraliseerd per 1 januari 2009. Meer ruimte ontstaat hierdoor voor eigen beleid. Deze extra beleidsruimte wordt echter niet gefaciliteerd met extra middelen.
3. Gemeenten kregen extra middelen voor de intensivering van de bijzondere bijstand en daarnaast werd aan het einde van het jaar gemeenten gevraagd mee te werken aan de verstrekking van een eindejaarsuitkering aan huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum.

De IOAW, IOAZ en BBZ kenden geen vermeldenswaardige veranderingen.

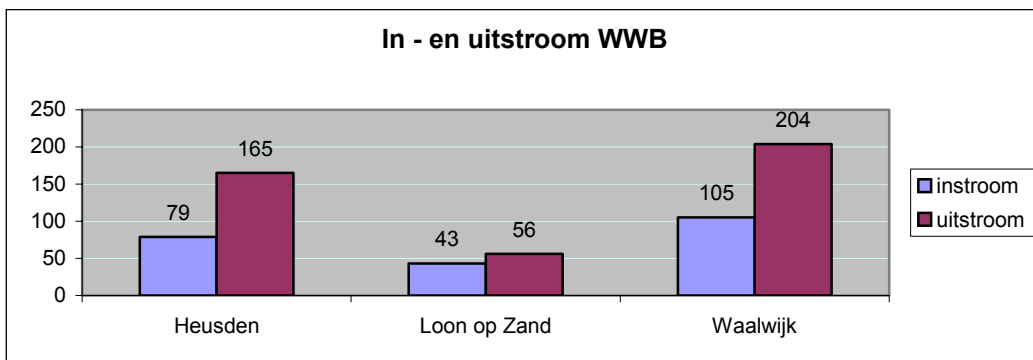
4.2 Bestandsontwikkeling

Operationele doelstelling:

- De uitkeringslasten blijven binnen het I-budget voor WWB-ers van 18 tot 65 jaar.
- 170 personen stromen uit naar werk.
- Het aantal WWB-ers bedraagt op 31 december 2008 1011.
- Het IOAW-bestand daalt beperkt en de overige bestanden blijven onveranderd.

Het bestand heeft zich in 2008 gunstig ontwikkeld. Het aantal WWB-ers daalde naar 989. Hiervan waren 123 personen 65 jaar of ouder. Zij ontvingen een (aanvullende) uitkering, omdat zij in het verleden geen of onvoldoende rechten op een Aow-uitkering hebben opgebouwd. Het totale WWB-bestand daalde met 12%. Het aantal personen jonger dan 65 jaar zelfs met 15%. De ontwikkeling van het bestand was zodanig dat de uitkeringen uit het beschikbare budget konden worden voldaan.

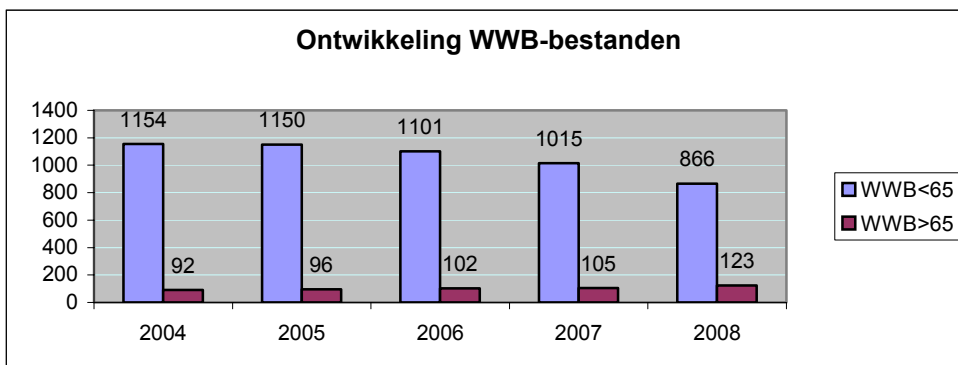
De voorspoedige bestandsontwikkeling is toe te schrijven aan een afname van het aantal aanvragen met 22%. Het aantal aanvragers voor een periodieke WWB-uitkering voor levensonderhoud jonger dan 65 jaar nam met 58 af en kwam uit op 352. Het aantal toekenningen op 227. Het toekenningspercentage is vergelijkbaar met 2007 (65% vs. 62% in 2007). Het merendeel van de instromers heeft een leeftijd tussen de 23 en 45 jaar. Verder speelde de uitstroom naar werk (zie hoofdstuk 3) een rol en bleef het aantal draaideurklanten beperkt. Van een draaideurklant is sprake als een persoon binnen 26 weken na een eerdere beëindiging WWB gaat ontvangen. Hiervan was in 10 gevallen sprake. Van deze categorie stroomden vijf personen vervolgens weer uit. Op 31 december 2008 waren 5 draaideurklanten nog uitkeringsafhankelijk.

4.1 In- en uitstroom WWB

Aantallen zijn gebaseerd op afgewerkte werkprocessen in 2008. Begin- of einddatum van de uitkering kunnen betrekking hebben op 2007. Deze aantallen kunnen niet gesaldeerd worden met de aantallen in tabel 4.3

De ontwikkeling van het WWB-bestand komt aardig overeen met die van het landelijke bestand. Landelijk gezien was er vanaf de invoering van de WWB per 1 januari 2004 sprake van een daling van het aantal personen jonger dan 65 jaar met 23%. Het aantal 65-plussers steeg met 39%.⁷ Het ISD-bestand jonger dan 65 jaar nam met een kwart af. Het aantal 65-plussers steeg in deze periode met 34%. Vooral in 2008 nam deze categorie sterk in aantal toe. Dit als gevolg van de samenwerking met de SVB en de extra inzet die ondernomen is om het niet gebruik van deze (aanvullende) bijstand terug te dringen.

4.2 Ontwikkeling WWB-bestand 2004 tot en met 2008

⁷ Bron Ministerie SZW: Kerncijfers WWB oktober 2008.

Het IOAW-, IOAZ- en BBZ-bestand kende niet zoveel veranderingen en ontwikkelde zich volgens verwachting.

4.3 Uitkeringen op 31 december 2008

	Totaal		Heusden		Loon op Zand		Waalwijk	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
WWB	1120	989	420	362	157	149	587	478
w.v. (65+)	107	123	33	37	14	17	60	69
IOAW	33	31	6	8	5	5	22	18
IOAZ	16	16	5	4	3	6	6	6
BBZ	4	4	1	0	0	3	3	1
TOTAAL	1171	1040	432	374	165	163	618	503

4.3 De besluiten

Operationele doelstellingen:

- Aanvragen worden afgedaan binnen acht weken en 95% binnen vier weken, mits de klant zijn gegevens volledig en tijdig heeft aangeleverd.
- De bijstandsverlening aan 65-plussers wordt via een mandaatconstructie overgedragen aan de SVB.

De eerstgenoemde operationele doelstelling is erop gericht te voorkomen dat een uitkeringsgerechtigde tijdens het aanvraagproces te lang zonder inkomen zit. Deze doelstelling is minder belangrijk geworden, omdat vanaf 1 januari 2007 wettelijk bepaald is dat de aanvrager een recht op een voorschot heeft als hij zijn gegevens correct en tijdig heeft aangeleverd. In dergelijke situaties betaalt de ISD na 4 weken een voorschot. In 8% van de gevallen was hiervan sprake. Dit betekent dat 92% van de aanvragen binnen vier weken afgewerkt is. De gemiddelde afhandelingstermijn van een aanvraag voor levensonderhoud bedroeg over 2008 23,75 werkdagen en is daarmee ruim 4 dagen gestegen ten opzichte van het voorafgaande jaar.

Personen met een onvolledige Aow-uitkering kunnen via de WWB een beroep doen op aanvullende bijstandsverlening. Het vermoeden bestond dat hiervan onvoldoende gebruik werd gemaakt.

Om dit te voorkomen is besloten dat de SVB de (aanvullende) bijstandsuitkering betaalt. De SVB deed dit al voor enkele gemeenten en had aangetoond deze taak goed te kunnen uitvoeren. De SVB benadert klanten vóór het bereiken van de 65-jarige leeftijd en attendeert hen op de mogelijkheid van aanvullende bijstand. Voor de klant is er in feite sprake van één aanvraagtraject. Ook de betaling van de Aow en de WWB vindt gelijktijdig plaats. Wijzigingen hoeven ook nog maar één keer te worden doorgegeven.

Op 1 juli 2008 is met deze werkwijze gestart. Vooruitlopend hierop zijn personen die al 65 jaar waren door de SVB geïnformeerd over de mogelijke uitkeringsaanspraken.

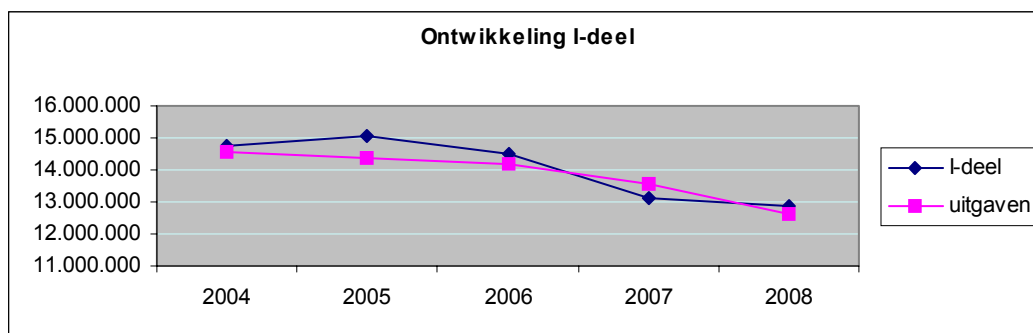
4.4 Uitgaven WWB algemene bijstand

De algemene bijstand wordt bekostigd uit het I-deel dat het rijk beschikbaar stelt. De ontwikkeling van de uitgaven in relatie tot het budget blijkt uit de navolgende tabel. Door de grote bestandsafname is er vanaf het vierde kwartaal sprake van een (beperkt) overschot, dat op 31 december € 219.835 bedraagt.

De gemeenschappelijke regeling maakt het mogelijk om maximaal 15% van het jaarbudget te reserveren voor eventuele toekomstige tekorten. Het overschot 2008 wordt toegevoegd aan de reserve.

4.4 Uitgaven algemene bijstand

	Totaal		Heusden		Loon op Zand		Waalwijk	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Budget	13.143.148	12.853.331	4.820.255	4.703.078	1.669.375	1.635.805	6.653.518	6.514.448
Uitgaven	13.587.327	12.633.496	5.293.052	4.854.231	1.822.955	1.809.663	6.471.320	5.969.602
% budget	103	98	110	103	109	111	99	92

4.5 Ontwikkeling WWB-budgetten van 2004 tot en met 2008

4.5 Uitgaven IOAW, IOAZ en BBZ

Voor deze uitkeringen geldt dat de uitkeringslasten voor 75% worden gedeclareerd bij het Rijk. Het aandeel van de gemeente is 25%. Het Rijk verstrekt hiervoor een 'vast budget', waaruit deze kosten geheel of gedeeltelijk worden bestreden. Het IOAW-bestand ontwikkelde zich gunstig en liep terug van 33 naar 31 uitkeringen. De IOAZ- en BBZ-bestanden bleven nagenoeg gelijk. De uitgaven BBZ vertonen over 2008 een negatief beeld als gevolg van hoge aflossingen op kredieten.

4.6 Uitgaven IOAW, IOAZ en BBZ 2008

	Totaal		Heusden		Loon op Zand		Waalwijk	
	Uitgaven	Over	Uitgaven	Over	Uitgaven	Over	Uitgaven	Over
IOAW	446.493	62.575	78.873	40.699	66.967	9.200	300.653	12.596
IOAZ	227.364	-13.535	61.401	-2.429	78.488	-13.794	87.475	2.688
BBZ	-57.706	132.103	-30.978	82.514	-5.915	4.686	-20.813	44.903

Overschotten zijn sinds de jaarrekening 2007 niet meer geormerkt, maar moeten wel binnen het verlengde van de Wet Financiering Abw, loaw en loaz worden aangewend. In principe zijn de overschotten vrij besteedbaar. Zij worden toegevoegd aan de reserve inkomensdeel.

4.6 Aanvullende inkomensondersteuning

Langdurigheidstoeslag

Gemeenten kunnen bijstandsgerechtigden tussen de 23 en 65 jaar een langdurigheidstoeslag geven. Deze bedroeg in 2008: € 486 voor gehuwden, 436 voor alleenstaande ouders en € 341 voor alleenstaanden. Personen die vijf jaar of langer

leven van een uitkering op bijstandsniveau, geen arbeidsperspectief hebben en slechts zeer beperkte inkomsten uit arbeid hebben, vallen onder de doelgroep. De doelgroep is in 2008 uitgebreid met de categorie gedeeltelijk arbeidsongeschikten.

In 2008 is er sprake van forse uitgaven. Dit wordt vooral veroorzaakt doordat dit jaar veelvuldig een beroep is gedaan op uitkeringsaanspraken over eerdere jaren. Hierdoor zijn over de periode 2004 tot en met 2007 voor een bedrag aan € 98.594 nog betalingen gedaan. De uitgaven over enkel 2008 bedragen € 117.961.

4.7 Langdurigheidstoeslag

	Totaal		Heusden	Loon op Zand	Waalwijk
	2004-2007	2008	2008	2008	2008
Uitgaven	98.594	216.555	51.420	17.568	48.973
Aantal		309	135	46	128

In december 2008 is de Verordening Langdurigheidstoeslag 2009 vastgesteld. Hierin is de nieuwe regeling opgenomen. De nieuwe regeling borduurt grotendeels voort op de oude regeling. De hoogte van de toeslag en de referentieperiode zijn onveranderd gebleven. Wel kunnen werkenden met een inkomen tot 105% van het sociaal minimum ook in aanmerking komen voor een langdurigheidstoeslag. Hierdoor wordt voorkomen dat werkaanvaarding op basis van het minimumloon leidt tot een inkomensverslechtering. Vanaf 1 januari 2009 komen de uitgaven niet langer meer ten laste van het I-deel, maar ten laste van het gemeentefonds.

Bijzondere bijstand

Het re-integratiebeleid van de ISD is een van de belangrijkste pijlers van het armoedebeleid. Economische zelfredzaamheid staat immers voorop. Bijzondere bijstand als onderdeel van het armoedebeleid is een belangrijke financiële waarborg in bijzondere omstandigheden voor zowel uitkeringsgerechtigden als personen met een andere inkomensbron, die in bijzondere omstandigheden verkeren. De afwikkeling van aanvragen vindt plaats bij de ISD. De lokale zorgketten fungeren echter als een belangrijke intermediair. Naast informatieverstrekking stellen zij ook aanvraagformulieren beschikbaar, met name voor personen die geen periodieke uitkering ontvangen van de ISD.

Eindejaarsuitkering

In samenspraak met de gemeenten is in 2008 de eindejaarsuitkering uitgevoerd, een eenmalige uitkering van € 50 voor huishoudens met een inkomen tot 120% van de bijstandsnorm. Betaling aan de huishoudens die al bekend zijn in de 'minimabestanden' van de gemeenten en de ISD vond in 2008 ambtshalve plaats. De niet bekende overige minima konden tot 1 maart 2009 deze uitkering van € 50 aanvragen. De gegevens daarover worden opgenomen in het jaarverslag 2009. Gebleken is dat het aantal aanvragen, ondanks de communicatie van gemeenten en ISD achter is gebleven bij de verwachtingen. De volgende tabel geeft de betalingen in 2008 weer.

4.8 Eindejaarsuitkering 2008

	Totaal	Heusden	Loon op Zand	Waalwijk
	2008	2008	2008	2008
Uitgaven	112.200	33.200	14.750	64.250
Aantallen	2.244	664	295	1.285

Collectieve zorgverzekering

De collectieve verzekering is een categoriale bijzondere bijstandsregeling. Via VGZ en CZ kan worden deelgenomen aan een collectieve verzekering tegen ziektekosten. Naast een korting op de basisverzekering en de aanvullende verzekering krijgt de deelnemer een uitbreiding van het pakket dat ten laste van de bijzondere bijstand komt. Door de collectieve zorgverzekering vindt er een verschuiving plaats van kostenvergoeding via de bijzondere bijstand naar rechtstreekse vergoeding door de zorgverzekeraar van vooral bril- en tandartskosten.

Het bereik van de regeling is in beperkte mate afgenomen. Het teruglopend aantal uitkeringen en de differentiatie in verzekeringsmogelijkheden kunnen hierop van invloed zijn.

4.9 Kosten bijzondere bijstand t.b.v. de collectieve verzekering

	Totaal		Heusden		Loon op Zand		Waalwijk	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Uitgaven	38.901	32.868	14.961	11.183	5.337	4.661	18.603	17.024
Aantallen	1.369	1.353	445	473	185	186	739	694
Per burger	0,35	0,29	0,35	0,26	0,23	0,20	0,41	0,37

Uitgaven bijzondere bijstand

De kosten van de bijzondere bijstand stegen in beperkte mate. Loon op Zand gaf een daling te zien, maar dit werd niet veroorzaakt door een dalend gebruik. De top 5 van de kostensoorten die tot de hoogste uitgaven leiden zijn: rente/aflossing schulden (15%), aanvullende bijstand jongeren < 21 jaar (8%), eenmalig levensonderhoud (8%), eigen bijdrage gezinshulp (7%), woonkosten tot huurgrens (5%)

4.10 Kosten bijzondere bijstand exclusief collectieve verzekering

	Totaal		Heusden		Loon op Zand		Waalwijk	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Uitgaven	508.178	520.625	161.596	184.954	132.667	119.281	213.915	216.390
Aantallen	1.443	1.327	491	451	308	335	644	541
Per burger	4,56	4,66	3,77	4,29	5,80	5,20	4,69	4,74

4.7 Handhaving

Bij de uitvoering van de opgedragen regelgeving is het van belang dat de uitkeringen terecht komen bij degenen die er echt op aangewezen zijn. Naast het principe van 'werk boven uitkering' is daarom hoogwaardige handhaving een belangrijk aspect in de bedrijfsvoering. Het algemeen bestuur heeft hiervoor de uitgangspunten geformuleerd in het Handhavingsplan 2007. De handhavingsactiviteiten bestaan uit:

- vroegtijdig informeren
- controleren op maat
- optimaliseren van de dienstverlening
- daadwerkelijk en effectief sanctioneren.

Operationele doelstellingen:

- Door vroegtijdig te informeren wordt voorkomen dat fraude ontstaat door onwetendheid.

- Niet-risicogroepen worden gevrijwaard van onnodige controlevoorschriften vooral waar het gaat om het maandelijks inleveren van inkomstenbriefjes. In plaats daarvan worden statusformulieren gebruikt.
- Het Digitaal klantendossier (DKD) en de eenmalige gegevensuitvraag zijn per 1 januari 2008 ingevoerd.
- Vereenvoudiging van werkprocessen wordt nagestreefd. Het verificatie- en validatieprotocol wordt herzien.

Vroegtijdig informeren

De ISD zet het dienstverleningsgesprek in om nieuwe klanten direct te kunnen informeren over de dienstverlening die verwacht mag worden. Dit wordt verder ondersteund met de brochure 'Afspraak is afspraak', die aan elke klant wordt verstrekt. Via de website, foldermateriaal en het periodiek ISD-Actueel ontvangt de klant overige relevante informatie.

Controleren op maat

In 2008 hebben we nog niet de keuze kunnen maken om de inkomstenbriefjes voor niet risicogroepen te vervangen door statusformulieren. Daarvoor is vereist dat er anderszins beproefde instrumenten zijn die de rechtmatigheid voldoende borgen. In 2007 is de fraudescorekaart ingevoerd. Via een objectieve analyse worden frauderisico's in beeld gebracht. Het resultaat van die analyse levert een indeling in een klantgroep op. De kansen op de arbeidsmarkt worden daarbij ook betrokken. Evaluatie van de fraudescorekaart vindt in 2009 plaats. In combinatie met de uitbreiding van meer gegevenskoppelingen zal dit input opleveren voor een heroverweging van de bestaande systematiek en het overstappen van inkomstenbriefjes op status- en mutatieformulieren. De 65-plussers zijn overigens tot 1 juli 2008 wel ontheven van de maandelijks plicht om een inkomstenbriefje in te leveren. Per 1 juli volgde de overdracht naar de SVB. De ervaringen uit dat experiment zullen bij de heroverweging van de huidige systematiek worden betrokken. De nieuwe systematiek zal in een controleplan worden vastgelegd.

Vertrouwen in de klant staat voorop. In bepaalde situatie is echter een verdergaande controle nodig. Daarbij kan een fraudepreventiemedewerker of een sociaal onderzoeker worden ingezet.

Het accent bij de werkzaamheden van de fraudepreventiemedewerker ligt bij kortdurende onderzoeken. In 75 gevallen werd een fraudepreventieonderzoek ingesteld.

Is langdurig en specialistisch onderzoek nodig dan wordt de sociale recherche ingeschakeld. In 2008 werden 26 nieuwe onderzoeken opgestart. In eveneens 26 gevallen werd fraude vastgesteld. Het accent lag hierbij op verzwegen 'zwarte' inkomsten en partnerfraude. Totaal was hiermee € 250.680 gemoeid. In 14 gevallen werd een strafrechtelijk onderzoek opgestart.

Optimaliseren van de dienstverlening

Verbetering van de dienstverlening bevordert de nalevingsbereidheid van klanten. In december 2008 hebben we een klanttevredenheidsonderzoek gehouden. De ervaringen die dit oplevert, zullen we inzetten voor de verbetering van onze dienstverlening. Op 1 januari 2008 is de Wet eenmalige gegevensuitvraag ingevoerd. Op dat moment bleek het DKD als gevolg van technische beperkingen nog niet beschikbaar te zijn. In de loop van het jaar is deze gegevenskoppeling wel gerealiseerd waardoor het mogelijk wordt gegevens te ontsluiten en een standaardlijst van gegevens van klanten te introduceren bij CWI, UWV en de ISD. Hierdoor hoeft minder uitgevraagd te worden. De verwachting is dat de faciliteiten van het DKD uitgebreid gaan worden en dat hiermee de werkprocessen binnen de keten van werk en inkomen beter ondersteund worden, bijvoorbeeld met een klantvolgfunctionaliteit en het werken met elektronische formulieren,

waarop de gegevens van de klant al voorbedrukt zijn. Dit zal vervolgens ook leiden tot vereenvoudiging van werkprocessen en controleprotocollen. Dit vinden wij belangrijk, omdat we het dan meer kunnen hebben over de inhoudelijke zaken met betrekking tot re-integratie en activering. De werkprocessen zijn als gevolg van de specialisatie van het klantmanagement in 2008 geactualiseerd. Waar mogelijk is vereenvoudiging doorgevoerd.

Daadwerkelijk en effectief sanctioneren

Het maatregelenbeleid ligt vast in de afstemmings- en handhavingsverordening. Op grond van deze verordening kan een maatregel worden toegepast als doelmatig- of rechtmatigheidsverplichtingen niet, niet volledig of niet tijdig worden nagekomen. Ook ernstige agressie kan een grondslag vormen voor een maatregel.

In het verslagjaar werd bij 88 personen een maatregel toegepast. In de meeste gevallen was sprake van een schending van de inlichtingenplicht. In 11 gevallen leidde dit tevens tot terugvordering. In 11 gevallen werd een maatregel opgelegd, omdat een traject door toedoen van de klant worden beëindigd en in 9 gevallen was er sprake van verwijtbare werkloosheid.

4.11 Hoogwaardig handhaven	2007	2008
Onderzoeken fraudepreventie	189	
Onderzoeken sociale recherche	52	26
Uitgestroomde klanten	428	424
Reden uitstroom		
▪ Werk	43%	41%
▪ Geen inlichtingen	17%	12%
▪ Andere gemeente	11%	9%
▪ Aangaan relatie	7%	6%
Schending inlichtingenplicht	82	56
Terugvorderingen	€ 410.886	€ 520.211
▪ Aantal terugvorderingen	93	117
▪ Gemiddelde vordering	€ 4.418	€ 4.426

In 2008 hebben we een quick scan uitgevoerd. Hieruit blijkt dat hoogwaardig handhaven beter geborgd kan worden in onze organisatie. Daarnaast zijn er ontwikkelingen, zoals een uitgebreidere toepasbaarheid van het DKD die van belang zijn voor de toekomstige bedrijfsvorming. Om deze redenen zal het handhavingsbeleidsplan in 2009 worden geactualiseerd en of op onderdelen worden bijgesteld. Op de gemeenten is een beroep gedaan om de middelen die het rijk hiervoor beschikbaar heeft gesteld in te zetten voor een verdere borging van het principe van hoogwaardig handhaven.

4.8 Terugvordering en debiteuren

Terugvordering van teveel of ten onrechte verstrekte bijstand is sinds de invoering van de WWB een bevoegdheid van de lokale overheid, die binnen de kaders van de wet zelf het terugvorderings- en incassobeleid kan vorm geven. De ISD Midden-Langstraat heeft zijn beleid vastgelegd in beleidsregels.

De bevoegdheid tot terugvordering wordt zodanig uitgelegd dat in principe altijd teruggevorderd wordt en er een betalingsverplichting wordt vastgesteld⁸. Het incasseren vindt systematisch plaats en bij uitblijven van betalingen wordt direct gereageerd. Indien

⁸ Tenzij er sprake is van geringe bedragen (< € 100 bij fraudevorderingen en < € 200 bij overige vorderingen).

inning via minnelijke weg niet mogelijk is, worden wettelijke mogelijkheden benut om de openstaande bedragen te innen.

In 2008 werd € 721.423 afgelost. Het aantal vorderingen is in het verslagjaar opgelopen van 703 naar 740, terwijl de gemiddelde vordering afnam van € 6.268 naar € 5.947.

4.12 Debiteuren	1-1-2008	31-12-2008
Saldo 1-1-2008	4.406.976	4.401.066
Terugvordering en verhaal WWB	2.672.463	2.952.383
Krediethypotheek	406.032	423.260
Leenbijstand	60.652	46.812
BBZ	1.123.671	846.718
Overige vorderingen	144.158	131.893

4.8 Bezwaar en beroep

Bezwaar

De Algemene wet bestuursrecht biedt de mogelijkheid van bezwaar en beroep tegen besluiten van de iSD. Het dagelijks bestuur wordt in het kader van de afdoening van bezwaar- en beroepschriften geadviseerd door de adviescommissie bezwaar en beroep. Samenstelling, werkwijze en bevoegdheden van deze commissie bleven onveranderd. De commissie verantwoordt haar werkzaamheden jaarlijks via een verslag aan het bestuur.

In 2008 werden 161 nieuwe bezwaarschriften ingediend en werden er 111 afgewerkt. Hiervan was 7% gedeeltelijk of geheel gegrond. De bezwaarschriften richten zich vooral tegen intrekkingen, terugvorderingen, bijzondere bijstand en het opleggen van maatregelen.

Beroep

Tegen een beslissing in bezwaar is 22 keer beroep ingesteld bij de rechtbank. In 4 beroepszaken werd uitspraak gedaan. Een keer leidde dit tot een gegrondverklaring. Bij de Centrale Raad van Beroep zijn nog 2 (hoger) beroepszaken in behandeling. Bij de rechtbank staan nog 20 beroepszaken open en bij de Centrale Raad van Beroep 2.

4.9 Klachten

Als een klant zich niet kan vinden in de geboden dienstverlening kan hij een klacht indienen. De interne klachtenprocedure wordt in eigen beheer gedaan. De externe klachtencommunicatie is ondergebracht bij de Nationale Ombudsman.

Bij de behandeling van klachten wordt via mediation geprobeerd een vereenvoudigde afdoening te realiseren. Dit blijkt effectief te zijn. Van de 13 klachten konden op deze manier 10 klachten worden afgedaan. In een geval werd de formele procedure volledig doorlopen en werd de klacht deels ongegrond/deels niet ontvankelijk verklaard. Op 31 december waren nog twee klachten in behandeling.

De klachtenprocedure wordt nogal eens gebruikt als het om een onderwerp gaat, waarvoor de bezwaarprocedure geldt.

5. DIENSTVERLENING VAN EN VOOR DERDEN

Bij de totstandkoming van de iSD zijn afspraken gemaakt om een aantal taken op dienstverleningsbasis af te nemen dan wel te gaan verzorgen voor de gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk. Nadien zijn er ook samenwerkingsafspraken gemaakt met WML.

5.1 Dienstverlening door gemeenten

Automatisering

Voor onze bedrijfsvoering maken we gebruik van het automatiseringsplatform van de gemeente Heusden. In 2008 zijn geen nieuwe applicaties aangeschaft. Wel is onderzoek ingesteld naar prijs en kwaliteit van de dienstverlening door Heusden. Besluitvorming over voortzetting van de samenwerking vindt in 2009 plaats.

Overige dienstverlening

De dienstverleningsovereenkomst met de gemeente Waalwijk is in 2008 voortgezet. Deze heeft betrekking op:

- Huur kantoorruimte, service- en huisvestingsdiensten;
- Facilitaire dienstverlening (repro, kantoorbenodigdheden, postbezorging, koeriersdiensten, telecomservices)
- Salarisadministratie iSD

5.2 Dienstverlening door WML

WML levert de volgende diensten:

- Catering in het 'BVG De Schoenhoorn'
- Personele diensten in het kader van toezicht, communicatie en personeel en organisatie.

De ondersteuning op het terrein van personeel en organisatie is uitgebreid van 12 naar 20 uur per week. Verder heeft WML de iSD in 2008 ondersteund bij de verdere vormgeving van het P&O-beleid.

5.3 Dienstverlening voor gemeenten

In 2008 heeft de iSD voor de drie gemeenten een aantal taken verzorgd op het terrein van de Wmo en het lokale minimabeleid. In 2008 zijn de volgende werkzaamheden verricht.

5.1 Dienstverlening voor gemeenten	Heusden	Loon op Zand	Waalwijk
Administratie WMO	X		
Bezwaar en beroep WMO		X ⁹	
Administratie minimabeleid	X		
Bezwaar en beroep minimabeleid		X	
Wet Kinderopvang	X	X	X
Wet Inburgering	X	X	X

⁹ Inclusief het secretariaat van de bezwaarcommissie Loon op Zand

Administratieve taken WMO

De administratieve taken WMO zijn teruggedaan naar de gemeenten. Voor wat betreft Heusden is in de eerste helft van het jaar een tussenoplossing gekozen door een medewerker van de iSD te detacheren bij de gemeente Heusden. Deze medewerker is vervolgens ingestroomd in de formatie van Heusden.

Bezwaar en beroep WMO/minimabeleid

Voor Loon op Zand verzorgt de iSD de behandeling van bezwaar- en beroepschriften in het kader van de WMO en het minimabeleid. Daarnaast wordt het secretariaat van de betreffende adviescommissie verzorgd. In het verslagjaar zijn 20 bezwaarschriften en 1 beroepszaak behandeld. De gemiddelde afdoeningsperiode van een bezwaarschrift was 7,5 week.

Wet kinderopvang

De inzet van de re-integratieondersteuning in het verslagjaar heeft ook effect gehad voor de toepassing van de Wet kinderopvang. Het aantal trajecten met ondersteuning van kinderopvang nam toe met 87%.

5.2 Uitgaven kinderopvang

	Totaal		Heusden		Loon op Zand		Waalwijk	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
Uitgaven	16.122	26.693	€ 5.706	15.297	€2.956	3845	€ 7.460	7.551
Aanvragen	31	58	11	25	6	10	14	23
Per traject	€ 520	460,23	€ 519	611,86	€ 493	384,51	€ 533	328,32

Wet inburgering

Op grond van deze wet zijn de volgende personen van 18 tot 65 jaar inburgeringsplichtig:

1. Nieuwkomers: Iedere vreemdeling die op 1 januari 2007 een Wintraject volgde en iedere vreemdeling die vanaf 1 januari 2007 zich in Nederland heeft gevestigd, hier duurzaam wil verblijven en een verblijfsdocument heeft.
2. Oudkomers: Mensen die zich voor 1 januari 2007 in Nederland hebben gevestigd en niet aantoonbaar kunnen maken dat ze voldoende kennis hebben van de Nederlandse taal en samenleving.
3. Geestelijke bedienaren.

Het inburgeringsprogramma wordt afgesloten met een examen waarbij de Nederlandse taal en de kennis van de Nederlandse samenleving wordt getoetst. Onder voorwaarden is er geen sprake van een inburgeringsplicht of is er een vrijstelling van deze plicht.

Over de uitvoering van de Wi hebben we een contract afgesloten met Heusden, Loon op Zand en Waalwijk. De beoogde koppeling tussen het inburgerings- en het re-integratiebeleid hebben we daardoor kunnen afstemmen met de iSD-gemeenten.

De uitvoering van de Wi blijkt aan vele veranderingen onderhevig te zijn. Het is daarbij zoeken naar een werkbare vorm om klanten te vinden en een kwalitatief goed aanbod te doen. In 2008 is het aantal personen in een traject aanmerkelijk toegenomen. Er zijn 242 personen in traject genomen. Het aantal lopende trajecten bedraagt op 31 december 2008 285. Inburgeraars worden doorgeleid naar aanbieders van inburgeringstrajecten¹⁰. Voor 100 personen was een alfabetiseringstraject bij het ROC Midden-Brabant of het Koning Willem I-college nodig en 16 personen daarvan hebben dit traject inmiddels met een positief resultaat afgesloten.

¹⁰ Heusden, Loon op Zand en Waalwijk hebben hiervoor een contract gesloten met Fourstar, Capabel Taal en het ROC Midden-Brabant.

6. WEERSTANDSVERMOGEN

Het weerstandsvermogen drukt uit het verband tussen de risico's die een organisatie loopt en de mate waarop deze risico's zijn afgedekt.

Algemeen

Door de recessie loopt de ISD een risico dat de uitkeringen gaan oplopen als gevolg van een hogere werkloosheid. Als het macro budget van het Ministerie deze ontwikkeling niet volgt, kan dit betekenen dat we onze reserves moeten aanspreken. Als deze vervolgens niet toereikend zijn, zal op de gemeenten een beroep moeten worden gedaan voor extra financiering.

Het Rijk zal mogelijk ook bezuinigingen doorvoeren om het dreigende financieringstekort aan te pakken. Een mogelijke vermindering van rijksuitgaven kan zijn effect hebben op inkomsten van gemeenten en van de ISD.

We lopen enig risico met de invoering van de Wet Inburgering. De ISD heeft met de gemeenten prestatiecontracten afgesloten en de ISD krijgt voor geleverde prestaties een vooraf afgesproken vergoeding. Het jaar 2009 wordt door ISD en gemeenten beschouwd als (tweede) pilotjaar. In 2009 zal duidelijk moeten worden of de uitvoering van de WI onder de huidige condities voor de ISD kostendekkend is.

In 2008 is behoorlijk geïnvesteerd in re-integratieactiviteiten. De uitgaven op dit soort activiteiten zijn nodig om mensen uit de uitkering te krijgen en te laten participeren in de samenleving. Door de intensivering van deze activiteiten in 2008 wordt niet alleen terugbetaling aan het Rijk voorkomen, maar is tevens behoorlijk ingeteerd op de overgehevelde middelen (overschotten) van voorgaande jaren. Het risico van het doorzetten van deze trend, is dat de re-integratiemiddelen niet meer voldoende blijken te zijn. Vanaf 2009 is het werkdeel WWB opgenomen in het participatiebudget. Hierin zitten ook de middelen voor educatie en inburgering. Over de inzet en verdeling van dit budget moeten gemeenten en ISD nog afspraken maken.

Bedrijfsvoering

Voor de bedrijfsvoering is de ISD Midden-Langstraat meerjarenverplichtingen aangegaan. Het gaat hierbij om de automatisering. Hiervoor is een overeenkomst gesloten met de gemeente Heusden .

De ISD Midden-Langstraat bouwde vanaf 2004 'Eigen Vermogen' op. Het overschot op de apparaatskosten is in een reserve gestort voor de apparaatskosten. Eventuele tekorten in de bedrijfsvoering kunnen hieruit worden gedekt.

WWB

De uitkeringslasten worden voldaan uit het inkomensdeel van het Wwb-budget van het Rijk. Als dit budget niet toereikend is, dient de ISD Midden-Langstraat dit te betalen uit de eigen middelen. Het tekort groter dan 10 procent van het inkomensbudget kan, mits aan voorwaarden wordt voldaan, worden aangevuld door het rijk. De ISD Midden-Langstraat loopt hier dus een aanzienlijk risico. In de loop van de jaren is daarom het overschot op het inkomensdeel gereserveerd voor egalisatie van eventuele toekomstige tekorten. Op grond van de gemeenschappelijke regeling dragen de gemeenten Heusden, Loon op Zand en Waalwijk het eventuele tekort op dit gebied. De gemeenten betalen op basis van het aantal uitkeringsgerechtigden en het aantal inwoners per 1 januari van het boekjaar.

IOAW, IOAZ en Bbz

Voor de IOAW, IOAZ en Bbz geldt dat het Rijk 75 procent van de uitkeringslasten vergoedt. Voor de overige 25 procent is een vast budget toegekend. Als dit budget niet voldoende is voor de betaling van de 25 procent, dan moet de ISD Midden-Langstraat dit bedrag uit eigen middelen bijpassen. De overschotten c.q. tekorten in de loop der jaren worden toegevoegd danwel onttrokken aan de reserve WWB inkomensdeel.

Moeilijk beheersbare kosten

Moeilijk te beheersen kosten zijn de kosten van automatisering, omdat we zelf geen directe invloed hebben op het onderhoud (updates) en dergelijke van programma's. Hierbij zijn we afhankelijk van de leveranciers. De ISD streeft er naar om deze klappen op te vangen binnen de eigen begroting en anders door aanwending van de reserve apparaatskosten.

Sluitende begroting

De ISD Midden-Langstraat stelt elk jaar een sluitende begroting op. Het Rijk financiert de rijksmiddelen elk maand. Dit gebeurt door middel van bevoorschotting. De gemeenten financieren de apparaatskosten en de kosten van diverse diensten/taken voor. Hierdoor is het financieringsrisico minimaal. De ISD Midden-Langstraat heeft geen schulden door middel van geldleningen. Ook hier wordt geen financieringsrisico gelopen. De ISD Midden-Langstraat heeft geen verbonden partijen, waarin ze een bestuurlijk en een financieel belang heeft.

7. BIJLAGEN

1. Overzicht Trajecten en uitvoerders

1.1 Trajecten	Heusden		Loon op Zand		Waalwijk		ISD	
	traj.	pers.	traj.	pers.	traj.	pers.	traj.	pers.
Trajectactiviteiten start 2008	451	265	111	81	557	322	1119	668
Trajectactiviteiten start <2008	176	137	53	43	249	186	478	366
Trajectactiviteiten in 2008 ¹¹	627	323	164	101	806	415	1597	839
Beëindigde activiteiten start 2008	295		57		340		692	
Beëindigde activiteiten start <2008	143		42		172		357	
Beëindigde activiteiten 2008	438		99		512		1049	
Lopende trajecten start 2008	156		54		217		427	
Lopende trajecten start <2008	33		11		77		121	
Lopende trajecten 31-12-2008	189		65		294		548	
Beëindigde act. succesvol	285		62		328		675	
Beëindigde act. gebrek motivatie	12		3		14		29	
Beëindigde act. ziekte	25		9		20		54	
Beëindigde act. verhuizing	9		1		3		13	
Beëindigde act. andere activiteit	57		10		78		145	
Beëindigde act. verzoek ISD	13		6		34		53	
Beëindigde act. verzoek klant	21		2		15		38	
Beëindigde act. verzoek Rib	12		5		14		32	
Beëindigde act. overige	4				6		10	
Beëindiging uitkering uit act. w.v. beëindigingen naar werk		92		25		99		216
		61		16		73		150

1.2 ISD als uitvoerder	Heusden		Loon op Zand		Waalwijk		ISD	
	Trajecten	Trajecten	Trajecten	Trajecten	Trajecten	Trajecten	Trajecten	Trajecten
ISD Midden-Langstraat	164	39	209	412				
ISD-accountmanagement	25	9	35	69				
ISD-arb.bemiddeling/activering	4	2	3	9				
ISD-arb.bemiddeling ISD	66	16	94	176				
ISD-proefplaatsing	2		8	10				
ISD-diagnose DMA	20	4	23	47				
ISD-soc.activering	43	7	39	89				
ISD-diversen	4	1	8	13				
1.3 Percelen	Heusden	Loon op Zand	Waalwijk	ISD				
	Trajecten	Trajecten	Trajecten	Trajecten				

¹¹ * Het aantal personen in de trajectactiviteiten 2008 is niet de optelsom van de personen in de gestarte trajectactiviteiten 2008 en gestarte trajectactiviteiten van vóór 2008. Aan 195 personen is vóór 2008 een activiteit aangeboden die in 2008 doorliep + een nieuwe activiteit in 2008.

P 1: Detachering	57	13	72	142
P 2: Alleenstaande ouders	3	1	3	7
P 3: Participatiebanen	17	3	41	61
P 4: Job hunting	9	5	4	18
P 5: Work first	11	7	21	39
P 6: Herijking/med. keuring	154	31	174	359

1.4 WML als uitvoerder	Heusden	Loon op Zand	Waalwijk	ISD
	Trajecten	Trajecten	Trajecten	Trajecten
WML	77	27	97	201
WML-arb.bem./activering	13	4	13	30
WML-arbeidsdiagnose	24	3	30	57
WML-arb.kundig advies	10	1	9	20
WML-detacheringsbaan	3	4	6	13
WML-WSW-voortraject	12	11	24	47
WML-begeleiding WSW	4	1	6	11
WML-loonkostensubsidie	6	2	3	11
WML-work first	5		5	10
WML-diverse		1	1	2

1.5 Diverse uitvoerders	Heusden	Loon op Zand	Waalwijk	ISD
	Trajecten	Trajecten	Trajecten	Trajecten
CWI-Test Centrum	2		5	7
CWI-WIA	4		5	9
Fith	7	1	4	12
IMK	2			2
Ergo Sport&Bewegen	21	5	24	50
Stadsbank			31	31
Koning Willem-1-College	13			13
ROC Midden-Brabant		14	11	25
Radar Dienstencentra	18		1	19
Tempo-Team	4	1	4	9
Losse traj. div. aanbieders	22	8	37	86

1.6 Randstad Rentree als uitvoerder	Heusden	Loon op Zand	Waalwijk	ISD
	Trajecten	Trajecten	Trajecten	Trajecten
Randstad Rentree	13	3	23	39
RR-duaal	4	1	7	12
RR-arbeidsbem./activering			1	21
RR-werkend naar werk	5	1	13	18
RR-niet zonder werk	4	1	2	5

1.7 Uitvoerders	Heusden	Loon op Zand	Waalwijk	ISD
	Trajecten	Trajecten	Trajecten	Trajecten
St. Pijler (WML)	28	5	39	72
SP-arb.kundig/medisch advies	27	4	33	64
SP-duaal	1	1	2	4
SP-diversen			4	4
Tempo-Team	4	1	4	9

2. Verklarende woordenlijst/afkortingen

AB	Algemeen bestuur iSD Midden-Langstraat, geformeerd uit één collegelid en twee raadsleden uit elke gemeente.
AKO	Algemeen Keten Overleg
Akw	Algemene kinderbijslagwet.
Anw	Algemene nabestaandenwet.
Aow	Algemene ouderdomswet.
Awb	Algemene wet bestuursrecht.
AWBZ	Algemene wet bijzondere ziektekosten.
Bbz 2004	Bijstandsbesluit zelfstandigen. Inkomens- en kredietvoorziening voor zelfstandigen.
College	Het college van burgemeester en wethouders.
CWI	Centrum voor Werk en Inkomen. Gehuisvest in 'De Schoenhoorn' te Waalwijk.
DB	Dagelijks bestuur iSD Midden-Langstraat, geformeerd uit één collegelid uit elke gemeente
DKD	Digitaal klantendossier
IC	Interne controle.
I-deel	Het deel dat beschikbaar is voor de bekostiging van WWB-uitkeringen. Het budget wordt beschikbaar gesteld door het rijk. Overschotten kunnen worden behouden.
ID	In- en doorstroomregeling. Deze regeling voor gesubsidieerde arbeid is per 1 januari 2004 opgegaan in de Wet werk en bijstand.
IPW	Innovatieprogramma Werk en Bijstand 2006. Het Ministerie van SZW bood in 2006 de mogelijkheid om innovatieve programma's te subsidiëren. Het project 'Wonen, Zorg, Service in de wijk van de gemeenten Heusden en Loon op Zand wordt hieruit deels gefinancierd. Daarnaast financieren de gemeenten, de provincie en de iSD dit project. .
IOAW	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers. Een voorziening op minimumniveau voor oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers die geen recht meer hebben op een WW-uitkering.
IOAZ	Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen. Een voorziening op minimumniveau voor oudere of gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze gewezen zelfstandigen.
iSD	Intergemeentelijke Sociale Dienst Midden-Langstraat. Openbaar lichaam belast met de uitvoering van de gemeentelijke taken op het terrein van werk en inkomen.
LWI	Locatie Werk en Inkomen
MEV	Macro Economische Verkenning. Publicatie die het CPB jaarlijks in september bij Prinsjesdag uitbrengt.
NUGGER	Niet-uitkeringsgerechtigde, die voor ondersteuning bij re-integratie een beroep kan doen op ondersteuning bij re-integratie ten laste van het W-deel.
NWW-er	Niet werkende werkzoekende, die ingeschreven staat bij het CWI.
OR	Ondernemingsraad. Via dit orgaan overleggen medewerkers van de iSD met de directie over onderwerpen, waarvoor een wettelijk advies- en instemmingsrecht bestaat.
RAU	Regeling administratieve uitvoeringsvoorschriften IOAW, IOAZ en Bbz 2004.
RCF	Regionaal Coördinatiepunt Fraudebestrijding. Ondersteunt en legt verbindingen tussen gemeenten en andere partners op het terrein van handhaving. Doel delen van kennis en expertise.
REKO	Regionaal Ketenoverleg. Aan dit overleg nemen naast de iSD het CWI, het UWV en het WML deel. In dit overleg wordt o.a. gewerkt aan de uitgangspunten van de Wet SUWI.
RIB	(Privaatrechtelijk) re-integratiebedrijf.
ROF	Rechtmatigheidsonderzoeksformulier. Een inlichtingenstaat die maandelijks door de klant

	wordt ingevuld voorafgaand aan de betaling van zijn uitkering.
RWI	Raad voor werk en inkomen. Adviesorgaan.
SUWI	Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen. In deze wet zijn afspraken over de samenwerking binnen de keten van werk en inkomen vastgelegd.
SVB	Sociale Verzekeringsbank. Uitvoeringsinstelling van de Akw, Anw en de Aow.
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid.
TSSA	Tijdelijke Stimuleringsregeling Samenwerkingsverband Abw
TW	Toeslagenwet. Via deze wet wordt een sociale verzekeringsuitkering in bepaalde gevallen aangevuld tot het relevante sociale minimum. Tot 2006 kent de wet een maximering, waardoor aanvulling met een gemeentelijke uitkering vaak nodig is.
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersvoorzieningen. Belast met de uitvoering van WW, WAO, WIA, Wamil, Wajong en WAZ.
W-deel	Het deel dat beschikbaar is voor de uitvoering van re-integratieactiviteiten met inbegrip van de bekostiging van de oude gesubsidieerde arbeid (voormalige WIW- en ID-regeling). Het budget wordt beschikbaar gesteld door het rijk en is niet vrij inzetbaar. Overschotten moeten teruggestort worden.
WAO	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering. Verzekering tegen de geldelijke gevolgen van arbeidsongeschiktheid.
WI	Wet inburgering. In werking getreden op 1 januari 2007. Vervangt de Wet inburgering nieuwkomers.
Wk	Wet kinderopvang.
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen. Verzekering tegen de geldelijke gevolgen van arbeidsongeschiktheid, in werking getreden op 1 januari 2006.
Wwik	Wetwerk en inkomen kunstenaars. Tijdelijke inkomensvoorziening voor kunstenaars.
Win	Wet inburgering nieuwkomers. De voorganger van de WI.
WIW	Wet inschakeling werkzoekenden. Op basis van deze wet was het tot 1 januari 2004 mogelijk voorzieningen te treffen voor langdurig werklozen. De wet is op 1 januari 2004 opgegaan in de Wet Werk en Bijstand.
WML	Werkbedrijf voor gesubsidieerde arbeid, activering en trajecten Midden-Langstraat. Openbaar lichaam belast met de uitvoering van de gemeentelijke taken op het terrein van de Wet sociale werkvoorziening. Tevens uitvoerder van WWB-voorzieningen.
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning. Is op 1 januari 2007 in werking getreden. Gemeenten zijn organisatorisch, financieel en beleidsmatig verantwoordelijk voor de zorg en ondersteuning van burgers. Verantwoordelijkheid en zelfwerkzaamheid van de burger staan daarbij centraal.
Wsw	Wet sociale werkvoorziening. Biedt specifieke voorzieningen t.b.v. personen die op grond van persoonlijke beperkingen aangewezen zijn op aangepaste werkzaamheden.
WVG	Wet voorziening gehandicapten. Biedt voorzieningen in de vorm van woningaanpassingen, vervoer en rolstoelen.
WW	Werkloosheidswet. Verzekering tegen de geldelijke gevolgen van werkloosheid.
WWB	Wet werk en bijstand. Inkomensvoorziening op minimumniveau t.b.v. personen die geen beroep kunnen doen op een andere inkomensvoorziening.